

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

**PAŽYMA
DĖL X SKUNDO
PRIEŠ APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS,
VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS
IR PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ**

2021 m. balandžio 29 d. Nr. 4D-2020/1-43
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gautas X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundas, pateiktas Advokato A ir partnerių kontoros advokato Y (toliau vadinama – Advokatas), dėl valstybės institucijų ir Palangos miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos tarnautojų galimai netinkamai atliktų funkcijų sprendžiant klausimus, susijusius su nuotekų šalinimu, statinių naudojimu ir kt.

2. Skunde nurodyta:

2.1. Pareiškėjai kartu su K. N., A. Ž., J. R., V. R., A. J., Z. R. bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso žemės sklypas, <...>, Palangoje (unikalus Nr. <...>) (toliau vadinama – Sklypas). Pagal nustatytą naudojimosi Sklypu tvarką, Sklypo dalimi, pažymėta B2/617 m², naudojasi A. J. ir Z. R. Į šią Sklypo dalį jie siekia įsivesti vandentiekį, todėl parengė Vandentiekio tinklą, <...>, Palanga, statybos projektą (toliau vadinama – Projektas) ir pateikė jį derinti bendraturčiams. Vandentiekio tinklus buvo numatyta įrengti Sklypo priežiūrai, tačiau iš Projekto matyti, kad šioje Sklypo dalyje stovi laikini I-os grupės nesudėtingi statiniai, kurie vasaromis nelegaliai naudojami poilsiautojų gyvenimui. Šių statinių naudojimui iš tiesų siekiama įvesti vandentiekį į šią Sklypo dalį – Vandentiekio tinklą plane įvedama vandentiekio linija atvaizduota įeinanti į vieną iš tokių laikinų statinių. Taip pat Projekte buvo nurodyta tikrovės neatitinkanti informacija apie nuotekų tvarkymą, nepažymėjus visų esamų nuotekų rezervuarų.

2.2. Pareiškėja ir Z, nesutikusiai derinti Projekto, raštu kreipėsi į uždarają akcinę bendrovę „B“ (žr. pažymos 5.1 punktą), prašydamos suteikti informaciją, ir į Palangos miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administraciją (žr. pažymos 6.1 punktą), prašydamos atkreipti dėmesį į pastabas, derinant Projektą.

Informaciją dėl galimai valstybinėje žemėje įrengtų nelegalių nuotekų rezervuarų Savivaldybės administracija perdavė Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NŽT) (žr. pažymos 6.2 punktą), o informaciją dėl galimai netinkamai tvarkomų nuotekų – Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – AAD) Klaipėdos valdybai (toliau vadinama – Valdyba) (žr. pažymos 6.3 punktą).

2.3. AAD Valdybos 2019 m. rugsėjo 25 d. raštu (žr. pažymos 6.4 punktą) gavus neišsamią netikslią informaciją, 2019 m. spalio 9 d. raštu (žr. pažymos 6.5 punktą) prašyta papildomos

informacijos. Iš AAD Valdybos 2019 m. spalio 31 d. atsakymo (žr. pažymos 6.6 punktą) turinio paaiškėjo, kad AAD Valdyba galimai netinkamai atliko jai pavestas funkcijas, todėl buvo kreiptasi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją (toliau vadinama ir – AM), prašant imtis jos kompetencijai priskirtų veiksmų, kad tokie akivaizdūs pažeidimai būtų pašalinti ir ateityje nesikartotų (žr. pažymos 7.1 punktą). Tačiau vietoje tyrimo iš esmės AM 2019 m. gruodžio 3 d. raštu persiuntė nurodytus klausimus nagrinėti tam pačiam AAD. Ši institucija 2019 m. gruodžio 23 d. raštu informavo, kad, atlikus patikrinimą, pareigūnų neteisėti veiksmai nenustatyti (žr. pažymos 7.3 punktą).

2.4. Situacijos tyrimo eiga kelia pagrįstų abejonių, ar nėra tikslingai dangstomi gamtai žalą darantys asmenys, nesiimant veiksmų fiksuoti pažeidimus ir nustatyti gamtai padarytą žalą.

2.5. Nors 2019 m. rugsėjo 13 d. patikrinimo metu buvo nustatyti teisės aktų pažeidimai (V. R. ir J. R. priklausančioje valdos dalyje susidariusiems nuotekoms kaupti valstybinėje žemėje už Sklypo ribų įrengti du nesandarūs nuotekų šuliniai; V. R. buvo duotas privalomasis nurodymas iki 2019 m. lapkričio 18 d. panaikinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančius įrenginius valstybinėje žemėje), informacija apie nurodytais neteisėtais veiksmais padarytą žalą gamtai, jos paskaičiavimą Pareiškėjai nebuvo suteikta. **AAD Valdyba 2019 m. spalio 31 d. raštu teikdama informaciją, atsakymą į šį klausimą tiesiog ignoravo**, o AAD 2019 m. gruodžio 23 d. rašte buvo nurodyta, jog „žala gamtai skaičiuojama nebuvo, nes namas negyvenamas, nuotekų šuliniai nenaudojami, nuotekų bėgimo į aplinką faktas nenustatytas, mėginiai nuotekų laboratorinei kontrolei nepaimti, kad būtų galima nustatyti su nuotekomis išleidžiamus teršalus.“

2.6. Pirmiau nurodytas institucijų požiūris į gamtai daromą žalą yra netoleruotinas. Šie nelegalūs nuotekų rezervuarai yra įrengti daugiau kaip prieš 25 metus. Apie tai, kad AAD Valdybai puikiai turi būti žinoma jų įrengimo data, liudija tas faktas, kad AAD Valdyba 2019 m. rugsėjo 25 d. rašte konstatavo, jog šiems nuotekų rezervuarams netaikomi Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu nustatyti reikalavimai, kadangi rezervuarai įrengti anksčiau. Todėl tas faktas, kad šiuo metu šiame pastate niekas negyvena, savaime negali būti pagrindas iš viso nevertinti daugiau kaip 25 metus naudotais nelegaliais nuotekų rezervuarais padarytą gamtai žalą. Labai svarbu tai, kad **pati AAD Valdyba konstatavo, jog šie rezervuarai nesandarūs. Todėl teiginiai, kad nuotekų bėgimo į aplinką faktas nenustatytas, laikytini akivaizdžiai niekuo nepagrįsta nuomone, o ne kompetentingo tyrimo išvada.** Esama įvairių AAD Valdybos kompetencijai priskirtų priemonių patikrinti, ar gruntas užterštas, tiek reikalavimas savininkams pateikti informaciją apie nuotekų išvežimą už visą šių rezervuarų naudojimo laikotarpį, kad įvertinti, kokia apimtimi jie buvo naudojami anksčiau, tiek patikrinimas pastate suvartotos elektros energijos kiekio, kas rodytų naudojimosi pastatu faktą ir apimtį ir t. t.).

2.7. Labai svarbu pažymėti, kad **Sklypas, kuriame atliktas patikrinimas, ribojasi su kitu žemės sklypu, kuriame yra didelis visuomenės naudojamas vandens telkinys, todėl bet kokie greta šio vandens telkinio vykdomi neteisėti nuotekų tvarkymo veiksmai daro žalą aplinkai, o ypač šiam tvenkiniui. AAD Valdyba, tinkamai atlikdama pareigas, nustačiusi, kad tokioje ekologiniu aspektu jautrioje vietoje netinkamai tvarkomos nuotekos, privalėjo kartu imtis veiksmų gamtai padarytos žalos nustatymui, tačiau to nepadarė.**

2.8. AAD Valdyba 2019 m. rugsėjo 25 d. rašte nurodė, kad tikrino Sklype 7 nuotekų šulinius ir 2019 m. spalio 31 d. raštu pateikė Sklypo planą, kuriame pažymėti šie septyni tikrinti nuotekų šuliniai. Tačiau Projekto vandentiekio tinklų plane Sklypo dalyje, pažymėtoje B2/617 m², nurodyti trys nuotekų šuliniai, kurie faktiškai yra įrengti ir naudojami daugybę metų. Palyginus šią informaciją su AAD Valdybos pateiktu planu apie tikrintus nuotekų šulinius, matyti, kad **AAD Valdyba patikrino tik 2 iš 3 šioje Sklypo dalyje (7 iš 8 esančių Sklype) esančių nuotekų šulinių – vidurinis iš šių trijų šulinių liko netikrintas.**

Į šią aplinkybę buvo atkreiptas dėmesys, tačiau AAD Valdyba 2019 m. rugsėjo 25 d. rašte nurodė, kad neva „savininkai žodžiu pareigūnams paaiškino, jog geodezininkui rengiant topografinį planą buvo padaryta klaida, kuri vėliau ištaisyta.“ Reikėtų suprasti, neva vienas nuotekų šulinys šioje dalyje pažymėtas per klaidą.

Tačiau toks tyrimo išsamumas ir padarytos išvados kelia tik dar daugiau abejonių jo nešališkumu. Iš pateiktos nuotraukos matyti „neva per klaidą matininko pažymėtas nuotekų rezervuaras“. **Šio nuotekų rezervuaro dangtis Sklypo dalies naudotojų yra tikslingai apdėtas akmenimis ir vazonu, kad jis nebūtų lengvai pastebimas.** Tačiau AAD Valdybos pareigūnai **to net netikrino**, tiesiog pasitikėjo absurdišku žodiniu paaiškinimu, kad neva matininkas per klaidą pažymėjo nesamą nuotekų rezervuarą.

2.9. AAD Valdyba 2019 m. rugsėjo 25 d. rašte bei 2019 m. rugsėjo 24 d. apžiūros akte nurodė, kad patikrinimo metu nuotekų šuliniai buvo tušti, ir tai įvardino kaip tariamą priežastį, dėl kurios neva negalėjo patikrinti nuotekų sudėties. Tačiau kartu pateiktos patikrinimo metu darytos nuotraukos šiems teiginiams akivaizdžiai prieštarauja, ir netgi pati AAD Valdyba nurodė, kad ji pati pareikalavo savininkų ištuštinti šiuos šulinius, kad galėtų patikrinti jų sandarumą.

Taip pat šiuo aspektu abejonių kelia tai, kad nuotraukomis fiksuoti tik 5 iš 7 tikrintų ir 8 esamų šulinių.

Be to, AAD Valdyba konstatavo, kad įrengti du nesandarūs ir nelegalūs V. R. nuotekų rezervuarai, kuriuos nurodyta pašalinti. Jie pažymėti AAD Valdybos sudarytame patikrinimo plane, kaip tikrinti patikrinimo metu. Tačiau įtarimų kelia tai, kad **nuotraukose AAD Valdyba užfiksavo tik vieną iš šių dviejų šulinių (nors jie yra nutolę ženkliai vienas nuo kito), o ir šio vieno iš dviejų fiksuotų V. R. šulinių nuotrauka, priešingai, nei kitų tikrinimo metu fiksuotų šulinių nuotraukos, atlikta tokiu kampu, iš kurio nėra galimybės nustatyti, ar tikrai šulinys tikrinimo metu yra tuščias.**

Įtartina, kad AAD Valdyba nustato du valstybinėje žemėje nelegaliai įrengtus nesandarius šulinius, **duoda privalomą nurodymą šiuos šulinius pašalinti, tačiau vieno visiškai nefiksuoja, o kitą fiksuoja taip, kad nėra galimybės nustatyti svarbių tyrimui aplinkybių.** Tai leidžia abejoti, ar šie nuotekų rezervuarai tikrai buvo tušti, ir ar tokiu neišsamiu tyrimu nebuvo siekiama nuslėpti nustatytų svarbių aplinkybių.

2.10. AAD Valdybos 2019 m. rugsėjo 25 d. rašte bei 2019 m. rugsėjo 24 d. apžiūros akte nurodyta, kad apžiūros metu nebuvo galimybių patikrinti, iš kokių tiksliai statinių surenkamos nuotekos į atitinkamus rezervuarus. Tai reiškia, kad institucija tiesiog nesiėmė veiksmų patikrinti šią aplinkybę.

Tačiau **vien tik susipažinus su Projekto Vandentiekio tinklų planu aiškiai matyti, kurie statiniai yra prijungti prie kurių nuotekų šulinių, todėl tokie institucijos teiginiai rodo jos aplaidumą atliekant savo funkcijas.**

Svarbu pažymėti, kad statiniai, kurie vandentiekio tinklų plane nurodomi, kaip prijungti prie minėtų nuotekų šulinių, yra laikini **I grupės nesudėtingi statiniai, kurie nėra skirti naudoti tokiu būdu, jog juose susidarytų nuotekos, o Sklypo dalis, kurioje yra šie statiniai, yra infrastruktūrai skirta teritorija.** Todėl jau pats **nuotekų šulinių įrengimas šiems laikiniams ir neregistruotiems statiniams aptarnauti yra neteisėtas.**

Šiame kontekste nebuvo vertinama ir tai, kad patys Projekto rengėjai Projekte nurodė, jog vandentiekio tinklai projektuojami įrengti Sklypo priežiūrai (kitaip sakant – Sklypo laistymui), tačiau iš Projekto sprendinių matyti, kad jais vandentiekis numatomas įvesti į laikinus statinius jų, o ne Sklypo naudojimui.

2.11. Dauguma tikrintų nuotekų šulinių, pasak AAD Valdybos, neva atitinka teisės aktų reikalavimus, nes neva dauguma jų įrengti iki 2015 m. sausio 13 d., t. y. dar tada, kai nebuvo taikomi teisės aktų reikalavimai, kad gali būti įrengiami tik gamykliniai rezervuarai. Tačiau tokie teiginiai akivaizdžiai nepagrįsti. Pirmiausia **institucija nenurodė, koku būdu ji nustatė, kada šie nuotekų šuliniai įrengti, ir pagal ką nusprendė, ar jiems jau turėjo būti taikomi šie reikalavimai ar ne. Dauguma nuotekų šulinių Sklype įrengti savavališkai, nerengiant jiems jokių projektų ar kitos dokumentacijos.** Taip pat matyti, kad Projektas parengtas tik 2019 metais, t. y., kai teisės aktų reikalavimai, kad gali būti įrengiami tik gamykliniai rezervuarai, jau buvo taikomi. Šio Projekto plane nurodoma, kad vandentiekio ir buitinių nuotekų tinklų techninis projektas parengtas pagal UAB „B“ technines sąlygas ir vadovaujantis LR teisiniais dokumentais. Tai reiškia, kad šiuo Projektu yra numatoma ne tik vandentiekio, bet ir nuotekų įrengimas. Todėl

šiuo Projektu numatomiems nuotekų šuliniams turi būti taikomi šiuo metu galiojantys teisės aktų reikalavimai. Tačiau AAD Valdyba galimai nusprendė šių reikalavimų A. J. ir Z. R. nuotekų šuliniams netaikyti, nes šie nuotekų šuliniai yra įrengti seniai. Su tokia pozicija negalima sutikti, nes nuotekų šulinių statybai turi būti taikomi tie reikalavimai, kurie galioja šią statybą įteisinant, t. y., galiojantys šiuo metu, o ne tie, kurie buvo taikomi tuo metu, kai statiniai savavališkai buvo pastatyti.

2.12. Nepasisakyta dėl to, **ar Sklype esantys nuotekų šuliniai įrengti laikantis atstumų nuo gretimo žemės sklypo ribos** – kaip matyti institucijos pateiktame brėžinyje, kai kurie šuliniai yra **ant ribos**.

2.13. Taip pat liko **netikrinta, ar nuotekų šuliniai nepatenka į greta esančio vandens tvenkinio pakrančių apsaugos zoną**, kuri yra registruota šiame Sklype kaip specialioji žemės naudojimo sąlyga. Tokia situacija yra netoleruotina, ypač atsižvelgiant į tai, kad pagal Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus numatoma pereiti prie centralizuoto buitinių nuotekų tvarkymo.

2.14. Tyrimo metu advokato papildomai pateiktais duomenimis, 2020 m. gegužės 3 d. darytose nuotraukose matoma, jog Sklypo dalyje esančiuose laikinuose I grupės nesudėtinguose statiniuose buvo atliekami remonto darbai, kurių metu išmontuota sena vonios ir tualetų įranga ir montuota nauja, kas patvirtina netinkamą AAD Valdybos tyrimo atlikimą, netikrinimą, iš kur susidaro nuotekos, kokie statiniai yra prijungti prie nuotekų šulinių, kokie nuotekų susidarymo kiekiai, ar statiniai gali būti naudojami tokiu būdu, kad juose susidarytų nuotekos, ar juose iš viso galimas tokios veiklos vykdymas, *inter alia*, tokių statinių prijungimas prie nuotekų šulinių.

3. Pareiškėja prašo Seimo kontrolieriaus dėl nurodytų aplinkybių pradėti tyrimą ir imtis kompetencijai priskirtų veiksmų.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Pagal nekilnojamojo turto registro duomenis, 0,4748 ha Sklypas yra kitos paskirties (naudojimo būdas nenustatytas). Prie specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, taikytinų Sklypui, nurodyta: paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos (VI skyrius, aštuntasis skirsnis), paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos (VI skyrius, septintasis skirsnis), aerodromo apsaugos zonos (III skyrius, pirmasis skirsnis).

Sklype registruoti statiniai: gyvenamasis namas, ūkinis pastatas, ūkinis pastatas, pirtis su garažu, kiti inžineriniai statiniai–kiemo statiniai (tvora).

Duomenų apie Pareiškėjos skunde nurodytų Sklypo dalyje esančių statinių registraciją nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje nerasta.

5. Informacija, susijusi su Pareiškėjos bei Z kreipimosi, pateikto UAB „B“, nagrinėjimu:

5.1. Pareiškėja ir Z **2019 m. birželio 20 d.** kreipėsi į UAB „B“ direktorių, rašydamos:

„Nesutinkame su parengtu Projektu, nes sutikime 2019 m. gegužės 15 d. C ir D prašo sutikimo vandentiekio įvadui į jiems priklausančią Sklypo dalį, o Projekte matome įvadus ir vandens apskaitos mazgus jau ne Sklype, o einančius į esamus namelius – laikinus statinius.

Palangos miesto apylinkės teismo sprendimu 2013 m. rugpjūčio 28 d. nurodyta ir išaiškinta, kokį statusą šie statiniai turi Sklype – tai I-os grupės nesudėtingas statinys **ūkinei veiklai**, Sklypo priežiūrai.

Ar projektuojamo vandentiekio tinklai išlaiko apsaugos zoną nuo mums priklausančios Sklypo dalies, o taip pat savavališkos nuotekų talpos apsaugos zona, esanti prie pat mums priklausomos Sklypo ribos?

Ar minimų statinių apsaugos zonos neperžengia mūsų Sklypo ribų? Ar nepatenka nuotekų talpa į pakrantės apsaugos zoną, kuri yra 25 m nuo šlaito į Sklypo pusę?

Projektuojant vandentiekio įvadą ir jo prisijungimo taškus į Sklype esančius laikinus statinius,

kur vyksta žmonių apgyvendinimas, lygiagrečiai turi būti projektuojami fekalinių nuotekų tinklai bei įrengta sertifikuota ir licencijuota, hermetiška nuotekų surinkimo talpa, priduta ir registruota AAD bei Visuomenės sveikatos centro, su apie tai patvirtinančiais dokumentais. Naujai įrengiamas vandentiekis nebus vien Sklypo priežiūrai. Vanduo reikalingas į namelius, laikinus statinius, esančius Sklype, laikinai gyvenančių žmonių poreikiams.

Šiai dienai nuotekos patenka į nelegalias, nesandarias, nesertifikuotas ir nehermetiškas, be jokios apskaitos, talpas.

Naujai įvedant vandentiekį privaloma laikytis naujų Europos Sąjungos direktyvos reikalavimų, nukanalizuojant nuotekas.

Prašome, projektuojant vandentiekio tinklą prijungimo įvadus, atkreipti dėmesį į mūsų pateiktas pastabas.“

5.2. UAB „B“ 2019 m. liepos 22 d. rašte Nr. (1.51)IS-927 nurodyta:

„Informuojame, kad vadovaujantis STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“ 9 priedo 4 punktu minimalus atstumas projektuojamiems ir tiesiamiesiems inžineriniams tinklams iki kaimyninio žemės sklypo ribos turi būti ne mažesnis kaip 1,0 m. Suprojektuoti vandentiekio tinklai Sklypo dalyje išlaiko minėtą minimalų atstumą nuo jums priklausančios Sklypo dalies ribos [...].

Informuojame, kad Projekte yra pabrėžiama, jog esami nuotekų kaupimo rezervuarai turi būti demontuoti ir jų vietose įrengti sandarūs, uždari, sertifikuoti nuotekų kaupimo rezervuarai, kuriuose turi tilpti ne mažiau kaip septynių parų objekte susikaupusių nuotekų kiekis, kaip numatyta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-18 patvirtintame Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos apraše.

Nuotekų kaupimo rezervuarai yra laikinas sprendinys buitinių nuotekų tvarkymui, iki kol bus pakloti centralizuoti nuotekų tinklai <...> kelyje. [...].“

6. Informacija, susijusi su Pareiškėjos ir Z 2019 m. liepos 9 d. prašymo nagrinėjimu:

6.1. *Pareiškėjos ir Z 2019 m. liepos 9 d. prašyme Savivaldybės administracijos direktorei ir Statybos ir miesto ūkio komitetui* nurodyta:

„Savivaldybės teritorijoje, adresu <...>, yra rengiamas Projektas [...]. Su šio rengiamo Projekto sąlygomis nesutinkame. Apie savo nesutikimo pagrindą išdėstėme pateiktame prašyme 2019 m. birželio 20 d. UAB „B“, o taip pat 2019 m. gegužės 15 d. sutikimo kopijoje Nr. 3.

Rengiamas Projektas yra bendro pasodybinio sklypo teritorijoje, kurios paskirtis yra **infrastruktūros teritorija**. Šioje Sklypo dalyje neleidžiamos statinių statybos, neatlikus Sklypo detaliojo plano pakeitimų bei nepakeitus žemės naudojimo paskirties [...]. Be to, Sklypas patenka į oro uosto sanitarinę apsaugos zoną [...]. Šioje Sklypo dalyje gali būti tik ūkiniai pastatai Sklypo priežiūrai.

2013 m. rugpjūčio 28 d. Palangos miesto apylinkės teismo sprendimu išaiškinta ir priimta nutartis, kad **Sklype yra I-os grupės laikini statiniai, skirti Sklypo priežiūrai** [...]. Nors teisme nepavyko įrodyti, kad laikinuose statiniuose vyksta poilsiautojų laikinas apgyvendinimas poilsiui, tačiau **ši komercinė veikla yra vykdoma**. Todėl būtinas yra vanduo į laikinus statinius, ką apie tai byloja rengiamas Projektas. Rengiant šį Projektą nėra parodyta naujai projektuojama nuotekų trasa.

Šiai dienai **nuotekos yra surenkamos nelegaliose, nesandariose, nesertifikuotose talpose, visai mažos apimties, nepridutose Visuomenės sveikatos centrui**. Pasodybiniame Sklype **tokių nesandarių nuotekų surinkimo talpų esama bent septynios** [...]. Atkreiptinas dėmesys [...], kad **pasodybinio Sklypo dalis patenka į vandens telkinio pakrantės apsaugos juostą ir zoną**, kurios plotis yra 25 m nuo šlaito viršaus. Vandens telkinio apsaugos zonai ir juostai yra keliami griežti reikalavimai.

Prašome atkreipti dėmesį į mūsų pastabas pateiktame prašyme bei padaryti išvadas ir priimti atitinkamus sprendimus vykdomiems statybos darbams minimame Sklype.

Reikalaujame, kad naujai vedamas vandentiekis būtų projektuojamas su fekaline nuotekų trasa ir įrengiamas prisilaikant Europos Sąjungos direktyvos reikalavimų, projektuojant ir įrengiant bei nukanalizuojant panaudotą vandenį.“

6.2. *Savivaldybės administracija 2019 m. liepos 16 d. raštu Nr. (8.6)-D3-K-12233-2477 persiuntė NŽT Palangos skyriui (kopiją teikiant Pareiškėjai ir Z) 2019 m. liepos 9 d. skundą dėl <...>, Palangoje, vykdomų statybos darbų, nurodydama, kad galimai už Sklypo ribų įrengtomis keliomis nuotekų surinkimo talpomis galimai neteisėtai užstatyta valstybinė žemė.*

6.3. *Savivaldybės administracija 2019 m. rugpjūčio 27 d. raštu Nr. (4.12)-D3-2831 kreipėsi į AAD Klaipėdos valdybą (kopiją teikiant Pareiškėjai ir Z), pranešdama apie Sklype galimai netinkamai tvarkomas buitines nuotekas ir teršiamą aplinką, prašydama atlikti tyrimą.*

6.4. *AAD Valdybos 2019 m. rugsėjo 25 d. rašte Nr. (13.5)-AD5-17207 Pareiškėjai ir Z pateikta informacija:*

„[...]

Informuojame, kad **AAD Valdybos Inspekcijos pareigūnėms 2019 m. rugsėjo 13 d. pagal kompetenciją patikrinus Prašyme pateiktą informaciją vietoje, nustatyta, jog 0,4748 ha kitos paskirties Sklype, priklausančiame aštuoniems savininkams, susidariusios buitinės nuotekos tvarkomos individualiai**, t. y. kaupiamos septyniuose rezervuaruose ir perduodamos nuotekų tvarkytojams. Šios valdos bendraturčiai Z. R. ir A. J. AAD Valdybos Inspekcijai pateikė nuotekų perdavimo į nuotekų valymo įrenginius dokumentus bei sudarytas sutartis dėl nuotekų transportavimo.

Pažymėtina, kad K. N. priklausančioje valdos dalyje pagal 2002 m. Projektą įrengtas sandarus nuotekų kaupimo rezervuaras buvo tuščias. Apklausos metu savininkas rašytiniame paaiškinime nurodė, kad jis šioje valdoje negyvena ir rezervuaras nenaudojamas.

Patikrinimo metu **nustatyta, kad V. R. ir J. R. priklausančioje valdos dalyje susidariusioms nuotekoms kaupti valstybinėje žemėje už Sklypo ribų įrengti du nesandarūs nuotekų šuliniai, kurie apžiūros metu buvo tušti, nes toje valdoje taip pat negyvenama. V. R. buvo perduotas privalomasis nurodymas Nr. (13.5)-PN18-40 iki 2019 m. lapkričio 18 d. panaikinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančius įrenginius valstybinėje žemėje.**

Informuojame, kad dėl A. Ž. priklausančioje valdos dalyje esančių nuotekų kaupimo rezervuarų informuosime Jus papildomai, nes patikrinimo metu nebuvo galimybės patikrinti sandarumo dėl juose esančių sukauptų nuotekų.

Patikrinus Sklype įrengtus nuotekų kaupimo rezervuarus nustatyta, kad jie įrengti vadovaujantis Nuotekų tvarkymo reglamente, patvirtintame LR aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236, įtvirtinta nuostata, kad nuotekų surinkimo sistemoje turi būti užtikrintas sandarumas. Atkreiptinas dėmesys, kad 2015 m. sausio 9 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-18 patvirtinto **Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašo nuostata, jog turi būti įrengiami tik gamykliniai nuotekų kaupimo rezervuarai, įsigaliojo nuo 2015 m. sausio 13 d. ir neturi grįžamosios galios įrenginiams, įrengtiems iki šių reikalavimų įsigaliojimo.**

Atsakydami į Jūsų prašymo dalį dėl rengiamo Projekto, informuojame, kad vadovaujantis LR statybos įstatymo 24 str. 13 d. statytojas turi teisę pasirinkti, ar jis naudosis komunaliniais inžineriniais tinklais, ar ties vietinius, jeigu tokia galimybė yra numatyta teritorijų planavimo dokumentuose arba jeigu teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, kuriuose numatomas komunalinių tinklų tiesimas, neįgyvendinti.

Pažymėtina, kad, AAD teisės aktais nenustatyta prievolė derinti bei tikrinti projektinę dokumentaciją, tačiau visais atvejais darbai turi būti atliekami, nepažeidžiant kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų, o statytojas privalo užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi.

Informuojame, kad asmuo, nesutinkantis su institucijos atsakymu į jo prašymą, skundą ar pranešimą, turi teisę paduoti skundą per vieną mėnesį nuo sprendimo gavimo dienos, arba tuo atveju, jeigu per nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą atsakymas asmeniui neišsiųstas, per du mėnesius nuo tos dienos, iki kurios turėjo būti priimtas sprendimas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalyje nustatyta tvarka) Regionų apygardų administracinio teismo Klaipėdos rūmams [...].“

6.5. Advokatas 2019 m. spalio 9 d. raštu kreipėsi į AAD Valdybą, prašydamas pateikti dokumentą, kuriame būtų fiksuota 2019 m. rugsėjo 13 d. patikrinimo eiga, rezultatas, dalyvavę

asmenys, schemą arba kitą informaciją, leidžiančią identifikuoti ir nustatyti tikslią vietą konkrečių tikrintų nuotekų rezervuarų; vaizdo fiksavimą įrodančius dokumentus; nurodyti, koku būdu (kokiomis priemonėmis) patikrinimo metu buvo nustatytas rezervuarų sandarumas (prašyta pateikti tikslus ir aiškius paaiškinimus bei įrodymus dėl kiekvieno nuotekų rezervuaro atskirai, kad būtų galima identifikuoti, kurio iš rastų 7 nuotekų rezervuarų atveju kokie konkretūs veiksmai ir tyrimai buvo atlikti, ir kokios aplinkybės konstatuotos); informuoti, kaip patikrinimo metu buvo patekta į tikrintą Sklypą (ar patikrinime dalyvavo tikrinto Sklypo savininkai, kas dalyvavo); paaiškinti, kodėl į patikrinimą nebuvo kviečiamos ir apie jį nebuvo informuotos Pareiškėja ir Z; nurodyti, koku būdu ir kokia informacija remiantis buvo nustatyta kiekvieno nuotekų rezervuaro atskirai įrengimo data; pateikti sutartis ar kitus dokumentus, kuriais remiantis buvo padaryta išvada, jog nuotekos iš nuotekų rezervuarų yra perduodamos nuotekų tvarkytojams; nurodyti, ar buvo nustatyta, iš kokių tiksliai objektų nuotekos yra surenkamos į atitinkamus nuotekų rezervuarus, koku būdu ir kokia informacija remiantis buvo nustatyta (dėl kiekvieno rezervuaro prašyta atskirai nurodyti, iš kokių objektų nuotekos yra surenkamos į atitinkamą rezervuarą); paaiškinti, ar buvo nustatyta, kada įrengti du nesandarūs rezervuarai V. R. ir J. R. priklausančioje Sklypo dalyje susidarančioms nuotekoms kaupti, kuriuos pašalinti buvo duotas nurodymas; nurodyti, ar buvo įvertinta šiais nesandariais rezervuarais padaryta žala gamtai (prašyta pateikti žalos gamtai įvertinimo dokumentus, o nesant tokių dokumentų prašyta nurodyti priežastis ir nurodyti, ar ketinama tai atlikti; pateikti kopiją V. R. surašyto privalomojo nurodymo panaikinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančius įrenginius valstybinėje žemėje.“

6.6. AAD Valdybos **2019 m. spalio 31 d.** raštu Nr. (13.5)–AD5-19706 advokatui buvo pateikta nuasmeninta AAD Valdybos Inspekcijos 2019 m. rugsėjo 24 d. apžiūros akto Nr. (13.5)-60 kopija, nurodant, kad joje yra užfiksuota prašoma pateikti informacija. Taip pat pažymėta, kad, AAD Valdybos nuomone, advokatas prašyme nepagrindė, kaip duomenys apie tretiesiems asmenims paskirtus privalomuosius nurodymus yra susiję su tinkamu teisinės pagalbos suteikimu klientei. Todėl buvo atsisakyta pateikti **tretiesiems asmenims paskirtų privalomųjų nurodymų kopijas, informuojant apie tokio sprendimo apskundimo galimybę ir tvarką.**

6.7. AAD **2019 m. gruodžio 11 d. rašte** Nr. (13.5)-AD5-22326 Pareiškėjai ir Z pateikta informacija:

„[...] patikrinimo metu buvo nustatyta, jog V. R. ir J. R. priklausančioje valdos dalyje susidariusioms buitiniams nuotekoms tvarkyti valstybinėje žemėje už Sklypo ribų buvo įrengti du nesandarūs nuotekų šuliniai, kurie apžiūros metu buvo tušti. V. R. buvo duotas privalomasis nurodymas Nr. (13.5)-PN18-40 panaikinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančius įrenginius valstybinėje žemėje. Privalomojo nurodymo reikalavimai buvo įvykdyti iki nustatyto termino.

Informuojame, kad **patikrinimo metu nustatyta, jog A. Ž. priklausančioje valdos dalyje nuotekoms iš pirties su garažu kaupti įrengtas betoninis sandarus rezervuaras, o iš A. Ž. priklausančios gyvenamojo namo dalies įrengta talpa, neatitinkanti nuotekų kaupimo rezervuarų sandarumą užtikrinančių reikalavimų, t. y. nebuvo įrengtas tinkamas talpos dangtis. Nuotekų rezervuaro savininkui buvo duotas privalomasis nurodymas Nr. (13.5)-PN18-41 įrengti atitinkamo dydžio, sandarų buitinių nuotekų kaupimo rezervuaro dangtį. Privalomojo nurodymo reikalavimai buvo įvykdyti iki nustatyto termino. [...].“**

7. Informacija, susijusi su Advokato pateiktu prašymu dėl AAD Valdybos Inspekcijos pareigūnų netinkamų veiksmų:

7.1. Advokatas **2019 m. lapkričio 26 d.** raštu kreipėsi į AM dėl AAD Valdybos pareigūnų netinkamai atlikto nuotekų kaupimo talpų, <...>, Palanga, patikrinimo. Advokatas nurodė, kad, nustačius pažeidimus, nesiimta visų būtinų priemonių jų pašalinimui ir gamtai padarytos žalos nustatymui, vertinant nuotekų šulinių atitikimą teisės aktų reikalavimams, netaikyti teisės aktų reikalavimai, dalis nuotekų šulinių net netikrinti, netirtos ir nenustatytos nuotekų šulinių įrengimo ir naudojimo aplinkybės, neidentifikuoti statiniai, iš kurių surenkamos nuotekos. AAD Valdybos pareigūnų atliktą patikrinimą advokatas įvardino netinkamu, neišsamiu ir deklaratyviu, todėl prašė

AM imtis jos kompetencijai priskirtų veiksmų, iširti šią situaciją ir užtikrinti, kad tokie netinkami pareigų atlikimai ateityje nesikartotų.

7.2. AM **2019 m. gruodžio 3 d.** raštu Nr. (42-1)-D8-3703 persiuntė advokato pateiktą skundą nagrinėti AAD (teikiant kopiją advokato pateiktame skunde nurodytu el. paštu), prašydama atlikti tyrimą dėl skunde išdėstytų teiginių ir aplinkybių ir įvertinti, ar atsakingi pareigūnai tarnybines pareigas atliko tinkamai. Apie tyrimo rezultatus prašyta informuoti skundą padavusį asmenį ir AM.

7.3. AAD **2019 m. gruodžio 23 d.** rašte Nr. 23066 Pareiškėjai ir advokatui nurodyta:

„2019 m. gruodžio 3 d. AAD gautas iš AM persiustas advokato 2019 m. lapkričio 26 d. skundas, reg. Nr. AD3-3258, dėl galimai neteisėtų AAD Valdybos Inspekcijos pareigūnų veiksmų.

AAD Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius atliko faktinių aplinkybių tyrimą pagal Jūsų pateiktą informaciją.

Tyrimo metu nustatyta, kad 2019 m. rugpjūčio 28 d. AAD Valdyboje iš Savivaldybės administracijos buvo gautas 2019 m. rugpjūčio 27 d. raštas, reg. Nr. (4.12)-D3-2831 (AAD registracija Nr. AD4-18269), kuriuo prašoma pagal kompetenciją atlikti tyrimą dėl galimai teršiamos aplinkos Sklype. AAD Valdybos Inspekcijos pareigūnai, gavę minėtą raštą, vykdė aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę bei jiems pareigybės aprašymu pavestas funkcijas. **2019 m. rugsėjo 13 d. – 2019 m. rugsėjo 24 d. Sklype buvo atliktas buitinių nuotekų kaupimo rezervuarų neplaninis patikrinimas bei 2019 m. rugsėjo 24 d. surašytas apžiūros aktas, reg. Nr. (13.5)-60, trims bendraturčiams buvo įteikti privalomieji nurodymai.**

2019 m. rugsėjo 25 d. AAD Valdyba informavo Pareiškėją apie pradėtą tyrimą ir atliktus veiksmus. 2019 m. gruodžio 11 d. pareigūnė Jus papildomai informavo apie privalomųjų nurodymų įvykdymą. **Visi privalomieji nurodymai buvo įvykdyti iki nustatyto termino, teisės aktų reikalavimų neatitinkantys buitinių nuotekų rezervuarai iš valstybinės žemės pašalinti, kaltas asmuo bus patrauktas administracinėn atsakomybėn. Žala gamtai skaičiuojama nebuvo, nes namas negyvenamas, nuotekų šuliniai nenaudojami, nuotekų bėgimo į aplinką faktas nenustatytas, mėginiai nuotekų laboratorinei kontrolei nepaimti, kad būtų galima nustatyti su nuotekomis išleidžiamus teršalus.**

Apžiūros metu tikrinta faktinė situacija, t. y. ne projektiniai, o esami nuotekų rezervuarai. Nuotraukose matyti, kad rezervuarai nėra tušti, todėl patikrinti rezervuarų, kuriuose buvo sukaupta nuotekų, sandarumo nebuvo galimybės ir jų **savininkams buvo duoti privalomieji nurodymai išvežti nuotekas, kad būtų galima patikrinti sandarumą. Apžiūros metu buvo patikrinti visi Sklype esantys nuotekų kaupimo rezervuarai (7 vnt.), kurių įrengimo laikas nustatytas remiantis rezervuarų savininkų pateiktais dokumentais ir paaiškinimais.** Valdos dalyje (B2/617 m²) yra 1 nuotekų rezervuaras, kuris yra parodytas 2019 m. vasario 26 d. topografiniame plane, valdos savininkai žodžiu pareigūnams paaiškino, kad geodezininkui rengiant topografinį planą buvo padaryta klaida, kuri vėliau ištaisyta (realiai egzistuoja tik vienas rezervuaras, o ne du). Pareigūnė nurodė, kad patikrinimo metu faktiškai patikrinti, kur išvedžioti nuotekų tinklai ir iš kokių statinių surenkamos nuotekos nuvestos į rezervuarus, nebuvo galimybių, todėl tikrinta ir vertinta informacija, kuri pateikta topografiniuose planuose bei brėžiniuose. Prašymas buvo išnagrinėtas pagal AAD kompetenciją. Specialiuosius reikalavimus statinio projektui išduoda Savivaldybės administracija bei inžinerinių tinklų savininkas (valdytojas). Nuotekų kaupimo rezervuarai yra inžineriniai įrenginiai, kurių pastatymo teisėtumą pagal kompetenciją nagrinėja Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – VTPSI).

Pareigūnų tarnybinės veiklos patikrinimo metu nenustatyta pagrįstų faktų, leidžiančių spręsti, kad buvo padaryti tarnybinę veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai ir kad pareigūnų pareigybės aprašymu pavestos funkcijos buvo nevykdomos ar vykdomos netinkamai, todėl nėra pagrindo atlikti galimo tarnybinio nusižengimo tyrimą bei taikyti tarnybinę atsakomybę. [...].“

8. NŽT Skyrius **2020 m. balandžio 27 d.** raštu Nr. 16SD-966-(14.16.136E.) Seimo kontrolierių informavo:

„[...]

2019 m. liepos 17 d. NŽT Skyrius gavo Savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 16 d. raštą Nr. (8.6)-D3-K-12233-2477 „Dėl galimai užstatytos valstybinės žemės“ [...], kuriame nurodoma, kad už Sklypo ribų galbūt yra neteisėtai užstatyta valstybinė žemė.

NŽT Skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo 30 straipsnio 1 dalimi ir NŽT atliekamų faktinių duomenų patikrinimų vietoje tvarkos aprašu, patvirtintu NŽT direktoriaus 2012 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-475 „Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos atliekamų faktinių duomenų patikrinimų vietoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2019 m. rugpjūčio 21 d. atliko valstybinės žemės, esančios Sklypo vakarinėje pusėje, faktinių duomenų patikrinimą ir surašė 2019 m. rugpjūčio 21 d. faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą Nr. FD-778-(5.63.).

Patikrinimo metu nustatyta, kad valstybinėje žemėje, esančioje Sklypo vakarinėje pusėje, yra įrengti minėto Sklypo savininkams V. R. ir J. R. priklausantys nuotekų šuliniai. Paminėtina, kad nuotekų šuliniai buvo uždengti standartinio dydžio metaliniais dangčiais [...], o judėjimas valstybine žeme apribotas nebuvo.

NŽT Skyriui 2019 m. rugsėjo 5 d. V. R. ir J. R. pateikė prašymą leisti laikinai naudotis nuotekų šuliniais, kol šuliniai iš valstybinės žemės bus perkelti į jų nuosavybės teise priklausantį Sklypą, ir atsiradus galimybei, bus prijungti prie Palangos miesto komunalinių tinklų. Informuojame, kad NŽT Skyrius neprieštaravo, kad valstybinėje žemėje būtų naudojamos nuotekų šuliniais iki 2019 m. gruodžio 1 d., nepažeidžiant trečiųjų šalių interesų, ir apie tai 2019 m. spalio 2 d. raštu 16SD-1928-(14.16.104.) informavo V. R. ir J. R.

NŽT Skyrius 2019 m. rugsėjo 9 d. raštu 16SD-1763-(14.16.136 E.) informavo Savivaldybės administraciją apie 2019 m. rugpjūčio 21 d. faktinių duomenų patikrinimo vietoje rezultatus, taip pat informavo, kad, atsižvelgiant į V. R. ir J. R. prašymą, NŽT Skyrius neprieštarauja, kad valstybinėje žemėje 3 mėnesių laikotarpyje būtų naudojamos nuotekų šuliniais, o praėjus šiam terminui, NŽT Skyrius atliks valstybinės žemės naudojimo patikrinimą.

Informuojame, kad NŽT Skyrius, V. R. ir J. R. nedalyvaujant, 2019 m. gruodžio 19 d. atliko valstybinės žemės greta Sklypo žemės naudojimo valstybinės kontrolės patikrinimą ir surašė 2019 m. gruodžio 19 d. žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 16ŽN-148-(14.13.73.). Patikrinimo metu nustatyta, kad valstybinėje žemėje, esančioje Sklypo vakarinėje pusėje, 2019 m. gruodžio 19 d. faktinių duomenų patikrinimo metu užfiksuoti nuotekų šuliniai yra pašalinti, o kitų žemės naudojimo tvarkos pažeidimų nenustatyta. Apie 2019 m. gruodžio 19 d. atlikto žemės naudojimo patikrinimo rezultatus 2020 m. kovo 6 d. raštu 16SD-540-(14.16.104.). „Dėl žemės naudojimo valstybinės kontrolės atlikimo“ – informuoti V. R. ir J. R. [...].“

9. AAD 2020 m. balandžio 30 d. rašte Nr. (135)-AD5-6317 Seimo kontrolieriui pateikė šią informaciją:

„[...]“

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, nagrinėdami prašymus bei skundus, juos pateikusių asmenų, atliekant pranešimo tyrimą vietoje, dalyvauti nekviečia, jei nėra poreikio patikslinti pažeidimo padarymo vietą, išskyrus atvejus, kai tokį pageidavimą pareiškė prašymą ar skundą Departamentui pateikęs asmenys arba nagrinėjant skundą privaloma atlikti administracinę procedūrą. **Kadangi 2019 m. liepos 9 d. Pareiškėjos ir Z pageidavimo dalyvauti patikrinime nebuvo pareiškusios, jos į patikrinimą nebuvo kviečiamos.** Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo (toliau – AAVKĮ) nuostatomis **aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai fizinio asmens veiklą tikrina dalyvaujant fiziniam asmeniui, kurio veikla yra tikrinama.** Esant būtinybei, kai privačios teritorijos savininko arba valdytojo rasti negalima arba jie atsisako dalyvauti patikrinime ir vengia skirti įgaliotą atstovą, arba atsisako įleisti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnus į privačią teritoriją, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai gali į ją patekti bei vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ir be jų. Tokiu atveju turi dalyvauti liudytojas. Apie jo dalyvavimą įrašoma patikrinimo akte ir liudytojas šį aktą pasirašo.

[...] 2019 m. gruodžio 3 d. AAD buvo gautas AM persiūstas advokato 2019 m. lapkričio 26 d. skundas [...], registracijos Nr. AD3-3258, dėl galimai neteisėtų AAD Valdybos Inspekcijos pareigūnų veiksmų. Šio skundo pagrindu AAD Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriuje, vadovaujantis AAD direktoriaus 2018 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. AD1-168 patvirtintu AAD tarnybinės veiklos patikrinimų atlikimo tvarkos aprašu, buvo atliktas AAD Valdybos Inspekcijos vyriausiosios specialistės R. L. tarnybinės veiklos patikrinimas [...]. Atlikto tarnybinės veiklos patikrinimo metu nenustatyta pagrindų argumentų, leidžiančių spręsti, kad buvo padaryti teisės aktų pažeidimai ar pareigūnės pareigybės aprašymu pavestų funkcijų nevykdymas ar netinkamas vykdymas, todėl nebuvo pagrindo atlikti galimo tarnybinio nusižengimo tyrimą bei taikyti tarnybinę atsakomybę.

[...] Pareiškėja ir jos atstovas 2019 m. gruodžio 23 d. raštu Nr. (6)-AD5-23066 buvo informuoti, dėl ko nebuvo skaičiuojama žala gamtai [...].

2019 m. rugsėjo 13 d. patikrinimo metu nustatyta, kad iš Z. R. priklausančių 3 poilsio namelių nuotekos kaupiamos 1 nuotekų kaupimo rezervuare (ne dviejuose, kaip tvirtina Pareiškėja), kuris įrengtas prie pirmo namelio nuo <...> kelio pusės. Šios aplinkybės nustatytos vizualiai apžiūrėjus teritoriją bei remiantis 2019 m. rugsėjo 13 d. situotinio V. R. rašytiniu paaiškinimu, 2011 m. liepos 19 d. poilsio namelių įsigijimo sąskaita-faktūra, 2012 m. lapkričio 12 d. nekilnojamojo turto kadastro duomenų byloje esančia informacija, savininkės pateiktu geodezininko A. P. 2019 m. vasario 26 d. topografiniu planu, Z. R. užsakymu parengtu Projektu. Atkreiptinas dėmesys, kad **K. N. ir A. Ž. nuotekų kaupimo rezervuarų vietos pažymėtos 2002 m. spalio 1 d. topografiniame plane, 2002 m. liepos 2 d. projektavimo dokumentų higieninės ekspertizės protokole, 2002 m. rugpjūčio 14 d. garažo su buitinėmis patalpomis projekte, 2003 m. pirties su garažu statybos projekte, K. N. rašytiniame paaiškinime, A. Ž. rašytiniame paaiškinime [...].**

[...]

AAD pareigūnai, atlikdami tyrimą, nenustatinėjo nuotekų tvarkymo įrenginių įrengimo datos, kadangi individualių nuotekų tvarkymo įrenginių statybos kontrolės vykdymas yra priskirtas VTPSI kompetencijai. Vadovaujantis Aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-18 patvirtinto Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 20 punkte nustatytais reikalavimais, AAD vykdo nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių *eksploatavimo* kontrolę dėl teisės aktuose nustatytų aplinkos apsaugos reikalavimų užtikrinimo.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – SI) 2 str. 17 p. nurodyta, kad vietiniai nuotekų šalinimo tinklai priskiriami inžineriniams tinklams. Iki Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įsigaliojimo, veikla **paviršinio vandens telkinio apsaugos zonoje** (toliau – Zona) buvo reglamentuojama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 patvirtintų Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų 127 p. Pabrėžtina, kad, vadovaujantis šiame punkte nustatytais aplinkosauginiais reikalavimais, **inžinerinių tinklų įrengimas Zonoje nebuvo draudžiamas, todėl patikrinimo metu inžinerinių tinklų įrengimo Zonoje reikalavimų atitikimas teisės aktuose nustatytiems kitiems, išskyrus aplinkosauginius, reikalavimams nebuvo nagrinėjamas.**

[...] AAD teisės aktais nenustatyta prievolė tikrinti statinių bei inžinerinių įrenginių statybos teisėtumą, derinti ar tikrinti projektinę dokumentaciją, todėl **nuotekų kaupimo talpų įrengimo teisėtumo klausimo AAD nenagrinėjo.** Vadovaujantis Aprašo 20 p. nustatytais reikalavimais AAD vykdo nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių *eksploatavimo* kontrolę dėl teisės aktuose nustatytų aplinkos apsaugos reikalavimų užtikrinimo. Pagal kompetenciją AAD pareigūnams patikrinus Sklype įrengtus nuotekų kaupimo rezervuarus nustatyta, kad **5 rezervuarai atitinka Nuotekų tvarkymo reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 (toliau – Reglamentas), įtvirtintas nuostatas, kad nuotekų surinkimo sistemoje turi būti užtikrintas sandarumas.** Tyrimo metu nustatyta, kad 2 nuotekų kaupimo rezervuarai, priklausantys V. R. ir S. R. priklausančioje valdos dalyje susidariusioms nuotekoms kaupti, neatitiko Reglamento reikalavimų ir buvo įrengti valstybinėje žemėje. V. R. buvo duotas privalomasis nurodymas Nr. (13.5)-PN18-40 [...] iki

2019 m. lapkričio 18 d. panaikinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančius įrenginius valstybinėje žemėje. Privalomojo nurodymo reikalavimai buvo įvykdyti iki nustatyto termino (reikalavimų įvykdymas patikrintas 2019 m. lapkričio 19 d., apžiūros akto Nr. (13.5)-76 [...]). Už nustatytus pažeidimus, kvalifikuotinus ANK 246 str. 1 d. ir 268 str. 7 d., valdos savininkui surašytas administracinio nusižengimo protokolas. Pažymėtina, kad Aprašo 6 p. nuostata, kad turi būti įrengiami tik gamykliniai nuotekų kaupimo rezervuarai, įsigaliojo tik nuo 2015 m. sausio 13 d. ir neturi grįžtamosios galios įrenginiams, įrengtiems iki šių reikalavimų įsigaliojimo.

Aprašo 27 p. nustatyti reikalavimai, nustatantys prievolę teikti informaciją, koks kiekis galutiniam sutvarkymui išvežta nuotekų ar dumblo, įsigalios nuo 2021 metų.

Vadovaujantis SĮ 19 str. nuostatomis, ne vėliau kaip per 3 metus nuo statybą leidžiančio dokumento išdavimo pradžios Nekilnojamojo turto registre turi būti įregistruoti tik ypatingasis ar neypatingasis statinys ir daiktinės teisės į jį. **Nuotekų rezervuarai yra priskiriami nesudėtingų statinių kategorijai, todėl Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje įrašų apie nuotekų rezervuarus nėra ir apie jų įrengimo laiką spęsta iš rezervuarų savininkų pateiktų paaiškinimų, 2019 m. rugsėjo 13 d. situotinio V. R. pateikto rašytinio paaiškinimo, 2011 m. liepos 19 d. poilsio namelių įsigijimo sąskaitos-faktūros, 2012 m. lapkričio 12 d. nekilnojamojo turto kadastro duomenų byloje esančios informacijos, geodezininko A. P. 2019 m. vasario 26 d. parengto topografinio plano ir Z. R. užsakymu parengto Projekto sprendinių. Fakto, kad rezervuarai įrengti labai seniai, nepaneigė ir skundą pateikusi pusė [...].**

[...]

Individualių nuotekų tvarkymo įrenginių statybos, bendrasavininkų sutikimų bei inžinerinių įrenginių atstumų iki žemės sklypo ribų kontrolės vykdymas yra priskirtas VTPSI kompetencijai. Vadovaujantis Aprašo 20 p. nustatytais reikalavimais AAD vykdo nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių *eksploatavimo* kontrolę dėl teisės aktuose nustatytų aplinkos apsaugos reikalavimų užtikrinimo. [...].“

10. VTPSI 2020 m. balandžio 30 d. raštu Nr. 2D-5371 Seimo kontrolierių informavo:

„[...]

VTPSI Vakarų departamente buvo gautas Pareiškėjos atstovo 2020 m. sausio 13 d. prašymas (reg. Nr. 3D-71) imtis institucijos kompetencijai priskirtų veiksmų dėl galimai neteisėtai Sklype ir už jo ribų pastatytų nuotekų kaupimo rezervuarų.

Pareiškėjos atstovas 2020 m. vasario 3 d. raštu (reg. Nr. 1D-1609) pateikė papildomą prašymą, pateikdamas papildomą informaciją apie Sklype pastatytus nuotekų kaupimo rezervuarus. VTPSI Vakarų departamentas Pareiškėjos atstovo 2020 m. sausio 13 d. prašymo (reg. Nr. 3D-71) dalį dėl galimai teršiamo grunto ir daromos žalos gamtai 2020 m. sausio 14 d. raštu (reg. Nr. 2D-549) persiuntė AAD Klaipėdos valdybai nagrinėti pagal kompetenciją. Apie tai Pareiškėjos atstovas informuotas VTPSI Vakarų departamento 2020 m. kovo 5 d. raštu Nr. 2D-3156.

Remdamasis iš AAD Valdybos gautu 2020 m. vasario 17 d. atsakymu Nr. (13.5)-AD5-2520 (reg. Nr. 1D-2359) [...] ir Pareiškėjos atstovo 2020 m. vasario 3 d. pateikta papildoma informacija (reg. Nr. 1D-1609), kurioje nurodyta, kad nuotekų rezervuarai ir septikai Sklype įrengti iki 2016 metų, VTPSI Vakarų departamentas įvertinęs tai, kad ginčo objektų statybos darbai buvo atlikti iki 2016 metų, ir įvertinęs ginčo objektų statybos metu galiojusį teisinį reguliavimą, kuris nenumatė prievolės statytojui turėti privalomo statinio statybos projekto ir statybą leidžiančio dokumento nuotekų rezervuarų ir septikų statybai, patikrinimo vietoje neatliko.

VTPSI Vakarų departamentas, atsakydamas į skundo dalį dėl nuotekų rezervuarų ir septikų įrengimo teisėtumo, pagal kompetenciją, informavo Pareiškėjos atstavą 2020 m. kovo 5 d. raštu Nr. 2D-3156 nuroydamas tai, kad pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ (redakcija galiojusi nuo 2010 m. rugsėjo 27 d. – 2017 m. sausio 1 d.) 2 lentelės nuostatas septikai ir nuotekų kaupimo rezervuarai nebuvo nesudėtingųjų inžinerinių statinių sąrašė, todėl šių objektų įrengimui nebuvo taikomos Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nuostatos. Atsakyme akcentuota tai, kad tik nuo 2018 m. sausio 1 d., įsigaliojus statybos

techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ pakeitimams, minėto reglamento 3 lentelės 3.14 punkte buvo reglamentuota tai, kad nuotekų kaupimo rezervuarai, kurių našumas ne didesnis kaip 5 m³/per parą, priskirtini II grupės nesudėtingiesiems statiniams.

Akcentuotina tai, kad sprendžiant statybos teisėtumo klausimą, taikytinas grįžimo į buvusią padėtį modelis, reiškiantis, kad turi būti tiriama ir vertinama ta faktinė situacija, kuri buvo statybos pradžios momentu, taikomi tie teisės aktai, kurie galiojo būtent pirmiau įvardytu momentu. Kitoks aiškinimas suponuotų *lex retro non agit* (įstatymas neturi grįžtamosios galios) principo pažeidimą.

Taigi vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ 3 priedo 1.5 punktu, statant II grupės nesudėtingųjų statinių kategorijai priskirtą nuotekų kaupimo rezervuarą, statybą leidžiantis dokumentas privalomas tik nuo 2018 m. sausio 1 d.

Nagrinėjamu atveju skunde nurodytiems nuotekų kaupimo rezervuarų Sklype įrengimo darbams, atliktiems iki 2016 metų, vadovaujantis STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 6 priedo nuostatomis, galiojusioms atliekant nuotekų rezervuarų ir skeptikų įrengimo darbus, adresu <...>, Palangoje, statinio projektas ir statybą leidžiantis dokumentas buvo neprivalomi, todėl VTPSI Vakarų departamentas neturėjo pagrindo imtis veiksmų, numatytų Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 11 ar 14 straipsnyje.

Pareiškėjos atstovui VTPSI Vakarų departamentas atsakė 2020 m. kovo 5 d. raštu Nr. 2D-3156. [...].“

11. Teismo tvarka buvo nagrinėtas statinių Sklype statybos teisėtumo klausimas.

Klaipėdos apygardos teismo **2014 m. gegužės 7 d.** nutartyje civilinėje byloje nurodyta:

„[...] ieškovė Savivaldybės administracija ieškiniu prašė teismo įpareigoti atsakovus Z. R., V. R., A. J. bei K. N. nusigriauti laikinus statinius, esančius [...], pagal schemą pažymėtus Nr. 4, 6, 7, 8, 9 ir 10. Nurodė, kad VTPSI Klaipėdos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyrius 2012 m. kovo 21 d. atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje [...] dėl poilsio statinių priklausančių J. R. ir K. N. statybos teisėtumo. 2012 m. birželio 6 d. VTPSI pakartotinai atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje dėl poilsio statinių, priklausančių J. R., Z. R., V. R. bei A. J., statybos teisėtumo. Patikrinimo aplinkybes užfiksavo akte Nr. FAK-1719-(16.31). Namelių savininkai patikrinimo metu paaiškino, jog vasarnamius įsigijo 2011 m. liepos 19 d. viešame aukcione iš Marijampolės moksleivių kūrybos centro ir laikinų statinių projektams 2007 m. liepos 2 d. pritarė Savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyrius. VTPSI, įvertinusi statinių požymius ir nustačiusi, jog jie priskirtini laikiniems statiniams, kurių naudojimo terminas, pagal projekto suderinimo metu galiojusius teisės aktus buvo ne ilgesnis kaip 3 metai ir jis atitinkamai pasibaigė 2010 m. liepos 2 d. (praėjus 3 metams nuo projekto suderinimo), kreipėsi į Savivaldybės administraciją dėl sprendimų priėmimo dėl minėtų statinių nugriovimo. Savivaldybės administracija 2012 m. spalio 2 d. raštu Nr. (8.6.)-D3-3590 kreipėsi į laikinų statinių savininkus A. J., Z. R., V. R. ir J. R., nurodydama nusigriauti laikinus statinius, kuriems nėra išduotas ir galiojantis statybą leidžiantis dokumentas, iki 2012 m. lapkričio 15 d., priešingu atveju kreipsis į teismą dėl įpareigojimo nugriauti neteisėtus statinius. 2012 m. lapkričio 15 d. Savivaldybės administracijos specialistai nuvykę į vietą nustatė, jog statiniai, priklausantys Z. R., V. R., A. J. ir K. N., nėra nugriauti, įpareigojimą įvykdė tik J. R.. Statiniai stovi žemės sklype, kuriam 2000 m. spalio 6 d. Palangos miesto valdybos sprendimu Nr. 259 patvirtintu detaliuoju planu buvo nustatyti žemės sklypo naudojimo paskirties apribojimai ir sąlygos, t. y. kitos paskirties žemė, infrastruktūros teritorija, ūkinės veiklos pobūdis – infrastruktūros teritorija, specialiosios žemės naudojimo sąlygos – aerodromų ir karo aviacijos bazių apsaugos zona, kiti apribojimai – sklype leidžiama įrengti tarnybinius ir pagalbinius pastatus, kuriuose žmonės dirbs epizodiškai. Rengiant projektinę dokumentaciją konkrečiai veiklai, ji turi būti suderinta su Susisiekimo ministerijos civilinės aviacijos direkcija ir Sveikatos apsaugos ministerijos valstybiniu sveikatos centru. Detaliajame plane nurodyta, kad sklypas pagal Palangos miesto Tarptautinio oro uosto rekonstrukcijos poveikio

aplinkai pirminį vertinimą yra D zonoje į vakarus nuo šio uosto pakilimo ir nusileidimo tako, todėl, pagal Vyriausybės 1994-04-16 nutarimo Nr.740 reikalavimus, galima tik pagalbinių ir tarnybinių pastatų nauja statyba. Atsižvelgus į tai, kad teritorija, kurioje stovi ginčo statiniai, yra infrastruktūros paskirties ir joje jokie poilsio statiniai, vasarnamiai ar gyvenamieji namai negali būti statomi, ieškinyje minimi statiniai turi būti nugriauti.

Palangos miesto apylinkės teismas 2013 m. rugpjūčio 28 d. sprendimu [civilinėje byloje Nr. 2-308-83/2013] **ieškovės ieškinį atmetė**. Teismas nustatė, kad 1984–1986 m. pastatyti poilsio nameliai buvo naudojami turistinės stovyklos veiklai. 2011 m. liepos 19 d. viešame aukcione atsakovai įsigijo statinius iš Marijampolės moksleivių kūrybos centro. Atsakovai įsigiję statinius, juos naudoja ne poilsui, o pagalbinėms ūkio reikmėms. Sprendė, kad **ieškovė neįrodė, kad atsakovai statinius naudoja poilsio ar gyvenamosioms reikmėms**. Nustačius Z. R., V. R., A. J. priklausančių statinių kadastro duomenis, nurodyta **statinių kategorija – I grupės nesudėtingi statiniai, kurių paskirtis pagalbinė (ūkiniai pastatai)**. Tokie statiniai yra leidžiami teritorijai, į kurią patenka Sklypas [...], pagal galiojančius teritorijų planavimo dokumentus. Rėmėsi statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, 6 priedo 3 punktu, reglamentuojančiu, kad I grupės nesudėtingiems statiniams statyti rašytinis pritarimas supaprastintam statybos projektui nereikalingas. Civilinės aviacijos administracija neprieštarauja, kad statiniai stovėtų Sklype [...]. Statiniai stovi atsakovams, jų sutuoktiniams nuosavybės teise priklausančiose Sklypo dalyse, naudojamose pagal nustatytą naudojimosi Sklypu tvarką. Statiniai pastatyti Sklype dar iki įgyjant nuosavybės teises į Sklypą visiems bendrasavininkiams. R. K., nuosavybės teisę į Sklypo dalį įgijusi 2002 m., skundą dėl Sklype stovinčių statinių parašė tik 2012 m., anksčiau jokių pretenzijų nereiškė. Byloje nėra duomenų, kad kiti Sklypo bendrasavininkiai būtų prieštaravę dėl Sklype stovinčių statinių. Atsižvelgdamas į ieškovės nurodytas aplinkybes, kodėl statinius reikia nugriauti, bei į atsakovų pateiktus argumentus ir įrodymus, vadovaudamasis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo kriterijais, **teismas padarė išvadą, kad nėra teisinio pagrindo įpareigoti atsakovus nugriauti jiems nuosavybės teise priklausančiame Sklype stovinčius I grupės nesudėtingus, pagalbinius (ūkinius) statinius, kuriems nereikalingas rašytinis pritarimas supaprastintam statinio projektui, t. y. negalima teigti, kad statiniai yra neteisėti**.

Apeliaciniu skundu ieškovė prašo Palangos miesto apylinkės teismo 2013 m. rugpjūčio 28 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – ieškovės ieškinį tenkinti. Teigia, kad sprendimas nemotyvuotas ir nepagrįstas. Teismas neišigilino į bylos esmę, nesirėmė šalių (sklypo bendratučių) parodymais, neištyrė byloje pateiktų įrodymų. Teismas nevertino sklypo bendratutės R. K. (trečiojo asmens) parodymų, jog: ginčo statiniai naudojami poilsio reikmėms, jog vasaros sezonu atsakovai statinius nuomoja poilsiautojams, sklype nuolat stovi daug automobilių, kūrenami laužai, keliamas triukšmas, šiukšlinama; ji nėra davusi sutikimo atsakovams dėl ginčo statinių buvimo sklype, priklausančiame jiems bendrąja nuosavybe. Statinių naudojimą poilsio reikmėms patvirtina ir internetiniame puslapyje rastas skelbimas apie poilsio namelių nuomą. Toliau nurodo aplinkybes ir motyvus, kuriais rėmėsi ieškinyje. Taip pat pažymi, kad sklypo bendraturčiai nėra susitarę dėl bendrosios nuosavybės teisės įgyvendinimo, priėmę bendro sprendimo dėl ginčo statinių buvimo sklype, jų naudojimo poilsio reikmėms ir pan.

[...]

Teismas apeliacinį skundą atmetė, konstatuodamas:

Byloje nėra ginčo, jog atsakovai statinius įsigijo viešame aukcione iš Marijampolės moksleivių kūrybos centro. R. K. nuosavybės teise nuo 2002 m. spalio 18 d. priklauso ginčo žemės sklypo 210/4748 dalys [...]. R. K. 2012 m. kovo 3 d. prašymu kreipėsi į Klaipėdos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyrių, prašydama įpareigoti sklypo bendrasavininkius J. R. ir K. N. nukeldinti 3 metrų atstumu nuo jos sklypo ribos jų sklypuose esančius neaiškios paskirties ir kilmės statinius [...]. VTPSI Klaipėdos skyrius 2012 m. balandžio 13 d. rašte, atsakydamas į šį prašymą, bei 2012 m. birželio 8 d. rašte, atsakydamas į R. K. 2012 m. balandžio 19 d. skundą, R. K. *inter alia* nurodė, kad: statinių (vasarnamių) projektams, 2007 m. liepos 2 d. pritardamas Savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyrius, nenurodė šių

projektų galiojimo terminų, tačiau remiantis tuo metu galiojusio Statybos įstatymo 2 str. 4 d. nuostata (laikinas statinys skirtas naudoti ne ilgiau kaip 3 metus), laikinų statinių naudojimo terminas yra pasibaigęs; paprašė Savivaldybės administracijos vadovautis Statybos įstatymo nuostatomis ir priimti sprendimus dėl laikinų statinių nugriovimo, ar priimti kitus sprendimus, susijusius su jų naudojimu [...]. Marijampolės moksleivių kūrybos centras 2013 m. gegužės 15 d. rašte nurodė, kad: Marijampolės apskrities archyvo 1984–1987 metų dokumentuose duomenų apie ginčo statinių įteisinimą nėra; turistinė vaikų stovykla ginčo teritorijoje pradėjo veikti 1984–1985 ar 1986 metais; Palangos jaunųjų turistų centras leido marijampoliečiams ginčo teritorijoje statyti statinius, įruošti stovyklavietę; centras ginčo žemės sklypą valdė 1997–2000 m., 1997 m. kovo 18 d. sutarties su Palangos savivaldybe Nr. 25/97 „Dėl valstybinės žemės nuomos ne žemės ūkio veiklai“ pagrindu; žemės savininkams atkūrus nuosavybę į ginčo žemės sklypą, centras žemės sklypo dalį, kurioje buvo stovyklavietė, valdė iki 2011 m. liepos 19 d., terminuotą žemės nuomos sutarčių su žemės savininkais pagrindu [...].

Įvertinus faktinių bylos aplinkybių visetą darytina išvada, kad ieškovė iniciavo ginčą iš esmės 2012 m. kovo 3 d. bei 2012 m. balandžio 19 d. R. K. skundų (dėl sklypo bendraturčių (atsakovų) veiklos) pagrindu. Taigi, faktiškai **ieškovė pateikė ieškinį siekdama apginti ginčo Sklypo bendraturtės R. K. valdymo teises, o ne viešąjį interesą. Sutiktina su atsakovų Z. R. ir V. R. atsiliepimo argumentu, jog ieškovė neturi teisės reikalauti nugriauti statinius dėl to, jog jie naudojami ne pagal paskirtį, ar nėra bendraturčių sutikimo, ar nėra statybą leidžiančių dokumentų** (rašytinių pritarimų ir kt.). Tačiau įvertinus ne tik ieškovės, bet ir trečiojo asmens R. K. pirmosios instancijos teismo posėdyje, jos apeliaciniame skunde išdėstytus argumentus, aplinkybes ir reikalavimus, konstatuotina, kad iš esmės šis proceso dalyvis veikė byloje kaip trečiasis asmuo, pareiškiantis savarankiškus reikalavimus (CPK 46 str.). Pirmosios instancijos teismas sprendime iš esmės pasisakė tiek dėl ieškovės, tiek dėl R. K. reikalavimų, todėl teisėjų kolegija neturi pagrindo išvadai, jog teismas neatskleidė bylos esmės ar neišsprendė ne visus byloje pareikštus reikalavimus, ar teismo sprendimas yra be motyvų (CPK 327 str. 1 d. 2 p., 2 d., 329 str. 2 d. 4 p.).

[...] Apeliacinės instancijos teismas iš esmės sutinka su pirmosios instancijos teismo atliktu ginčo situacijos ir faktinių bylos aplinkybių vertinimu bei padarytomis išvadomis, *inter alia*, jog **statiniai yra leidžiami teritorijoje, į kurią patenka ginčo sklypas, jog pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, 6 priedo 3 punktą, I grupės nesudėtingiems statiniams (tokie ir yra ginčo statiniai) statyti rašytinis pritarimas supaprastintam statybos projektui nereikalingas.**

[...] Apeliacinės instancijos teismas išanalizavęs pateiktų ištraukų (skelbimų) iš internetinių svetainių turinį [...], neturi pagrindo išvadai, jog šie įrodymai patvirtina aplinkybę, jog atsakovai (ar kuris iš jų) nuomuoja poilsiautojams statinius, jog jie (ar kuris iš jų) tokiu būdu vykdo komercinę veiklą ir / ar pan., be to, ieškinys nebuvo grindžiamas aplinkybėmis, jog statiniai naudojami ne kaip ūkiniai pastatai. [...].“

12. Valstybės kontrolės ataskaitoje nurodyta:

„[...] Neužtikrinus, kad ūkio subjektų ir gyventojų individualiai tvarkomos nuotekos būtų išvalomos iki nustatytų reikalavimų, sudaromos prielaidos gamtinės aplinkos (žemės, grunto, ežerų, upių ar kitų vandens telkinių, požeminio vandens) taršai.

[...]

Miesto nuotekų valymo direktyvoje numatyta pareiga centralizuotai tvarkyti visas tankiai apgyvendintose teritorijose (aglomeracijose) susidariusias nuotekas. Lietuva stojimo į ES sutartimi įsipareigojo šį reikalavimą įgyvendinti iki 2010 m.

[...]

Lietuva, siekdama įgyvendinti minėtos direktyvos reikalavimus priėmė sprendimus dėl individualių nuotekų tvarkymo sistemų inventorizavimo, aglomeracijų ribų nustatymo, Kėdainių nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcijos, gyventojų, netinkamai tvarkančių nuotekas, įpareigojimo prisijungti prie centralizuotų nuotekų tvarkymo tinklų.

[...]

Lietuvai nesiėmus veiksmų užtikrinti minėtos direktyvos reikalavimų įgyvendinimo, gali būti pritaikytos sankcijos: bauda už kiekvieną dieną, kol direktyvos reikalavimai bus įgyvendinti, vienkartinė bauda arba abi kartu.

Kol nebus įgyvendinti direktyvos reikalavimai, bauda už kiekvieną dieną gali svyruoti nuo minimalios 527,85 iki maksimalios – 31 671 Eur per dieną. Minimali vienkartinė bauda Lietuvai būtų 437 tūkst. Eur. Baudos dydis priklauso nuo pažeidimo masto ir trukmės.

Lietuva 10 metų neįgyvendina Miesto nuotekų valymo direktyvos reikalavimų. Europos Komisijai pradėjus pažeidimo procedūrą dėl netinkamo direktyvos reikalavimų įgyvendinimo, Lietuva nesiėmė pakankamai veiksmų jos reikalavimų įgyvendinimui. Taip neužtikrinama, kad visos tankiai apgyvendintose teritorijose (aglomeracijose) susidariusios nuotekos būtų tvarkomos centralizuotai, o Komisijai pateikiami duomenys būtų teisingi.“

13. Aplinkos ministerija viešojoje erdvėje yra konstatavusi žalingą individualių nuotekų valymo įrenginių poveikį požeminiam vandeniui (2020 m. rugpjūčio 6 d. 15min portale skelbtas straipsnis „Ministerija: juntamas individualių nuotekų įrenginių poveikis požeminiams vandenims“).

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

14. Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto

2 straipsnis

„1. Kiekviena valstybė, šio Pakto Šalis, įsipareigoja tiek savo pastangomis, tiek pasinaudodama tarptautine pagalba ir bendradarbiavimu, ypač ekonomikos ir technikos srityse, imtis, kiek daugiausia leidžia jos ištekliai, visų atitinkamų, svarbiausia, teisinių priemonių, kad šiame Pakte pripažįstamos teisės palaipsniui būtų visiškai įgyvendintos“;

12 straipsnis

„1. **Valstybės, šio Pakto Šalys, pripažįsta kiekvieno žmogaus teisę turėti kuo geriausią fizinę ir psichinę sveikatą.**

2. Priemonės, kurių valstybės, šio Pakto Šalys, imasi šiai teisei visiškai įgyvendinti, turi apimti priemones, kurių reikia siekiant užtikrinti:

[...]

b) kad visais aspektais **gerėtų aplinkos ir gamybos higiena**; [...].“

15. Europos Bendrijų Tarybos 1991 m. gegužės 21 d. direktyvos dėl miesto nuotekų valymo:

1 straipsnis

„Ši direktyva taikoma miesto nuotekų surinkimui, valymui bei išleidimui ir nuotekų iš tam tikrų pramonės sektorių valymui bei išleidimui.

Šios direktyvos tikslas – apsaugoti aplinką nuo išleidžiamų minėtųjų nuotekų žalingo poveikio“;

2 straipsnis

Šioje direktyvoje:

[...]

2) „buitinės nuotėkos“ – tai gyvenviečių ir buitinių paslaugų nutekamieji vandenys, kurie daugiausia susidaro dėl žmogaus medžiagų apykaitos ir buitinės namų veiklos; [...].“

16. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis

„[...]

Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

17. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso

4.253 straipsnis. Registravimo objektai

„1. Registruojami daiktai – **nekilnojamieji daiktai** ir pagal prigimtį kilnojamieji daiktai, kurie yra suformuoti įstatymo nustatyta tvarka ir kurių įgijimo ir perleidimo pagrindų registravimą nustato teisės aktai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti **daiktai, teisių į juos suvaržymai, daiktinės teisės, o įstatymų numatytais atvejais – ir juridiniai faktai, turi būti registruojami viešame registre.**“

18. Lietuvos Respublikos administracinių teisės nusižengimų kodekso:

246 straipsnis. Aplinkos teršimas nuotekomis

„1. Nuotekų išleidimas į aplinką viršijant leidime nustatytas išleidžiamų teršalų ribines vertes ar pažeidžiant kitas leidime nustatytas nuotekų išleidimo sąlygas arba nuotekų išleidimas į aplinką pažeidžiant teisės aktuose nustatytas išleidžiamų teršalų ribines vertes ar kitus nuotekų išleidimo į aplinką reikalavimus, kai pagal teisės aktus leidimas išleisti nuotekas nereikalingas,

užtraukia baudą asmenims nuo šešiasdešimt iki trijų šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo vieno šimto septyniasdešimt iki vieno tūkstančio vieno šimto septyniasdešimt eurų.

2. Nuotekų išleidimas į aplinką be nustatyta tvarka išduoto leidimo, kai pagal teisės aktus šis leidimas yra reikalingas, nuotekų išleidimas į drenažo sistemas

užtraukia baudą asmenims nuo vieno šimto dvidešimt iki penkių šimtų aštuoniasdešimt eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.

3. Šio straipsnio 1, 2 dalyse numatyti administraciniai nusižengimai, padaryti pakartotinai, užtraukia baudą asmenims nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio vieno šimto penkiasdešimt eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo penkių šimtų iki trijų tūkstančių eurų“;

359 straipsnis. *Statinio (jo patalpų) naudojimas pažeidžiant nustatytus reikalavimus ir (ar) naudojimas ne pagal paskirtį*

„1. Statinio (jo patalpų) naudojimas pažeidžiant Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ir kituose įstatymuose nustatytus reikalavimus ir (ar) naudojimas ne pagal paskirtį, išskyrus atvejus, kai statinys (jo patalpos) naudojamas (naudojamos) ne pagal paskirtį Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais atvejais ir tvarka,

užtraukia baudą nuo vieno šimto keturiasdešimt iki vieno tūkstančio penkių šimtų eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo dviejų šimtų iki trijų tūkstančių eurų.“

19. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo:

1 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

„Šiame įstatyme:

1) *aplinka* – gamtoje funkcionuojanti tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, dirvožemio, augalų, gyvūnų, organinių ir neorganinių medžiagų, antropogeninių komponentų) visuma bei juos vienijančios natūraliosios ir antropogeninės sistemos;

2) *aplinkos apsauga* – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdančią ūkinę veiklą ar naudojant gamtos išteklius;

[...]

14) *teršimas* – medžiagų, preparatų, organizmų ir mikroorganizmų ar jų junginių (toliau – teršalų) išmetimas (išleidimas, paskleidimas) į aplinką kaip žmonių veiklos rezultatas; [...].“

20. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo:

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

„Šio įstatymo tikslas – nustatyti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų

teikimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimo ir planavimo bendruosius reikalavimus, kad būtų išvengta neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai, užtikrintas nepertraukiamas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas, užtikrinta visuomenės poreikius atitinkanti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir sudarytos sąlygos fiziniams ir juridiniams asmenims gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas“;

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„22. *Nuotekos* – buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas vanduo, taip pat kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto priemonių plovimo ir panašiai, išskyrus vandenį iš žaliųjų plotų, kuriuose neįrengta vandens surinkimo infrastruktūra, ir žemės ūkio naudmenų) vanduo, kurį asmuo teisės aktu nustatyta tvarka išleidžia į aplinką tam skirtais inžineriniais įrenginiais ar kitaip arba atiduoda tvarkyti. [...]“;

6 straipsnis. Aplinkos ministerijos kompetencija geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo reguliavimo srityje

„Aplinkos ministerija:

1) tvirtina teisės aktus, nustatančius geriamojo vandens išgavimo, naudojimo ir nuotekų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimus, prižiūri, kaip šie reikalavimai įgyvendinami;

[...]

9) tvirtina Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašą;

[...]

12) koordinuoja kitų valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą, kad būtų įgyvendinti šio įstatymo reikalavimai; [...].“

21. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus“;*

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos:

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

21) statinių naudojimo priežiūra įstatymų nustatyta tvarka;

[...]

30) šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas;

[...]

36) sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas; [...].“

22. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo:

2 straipsnis

„77. *statinio paskirtis* – statinio viešajame registre nurodytas statinio naudojimo tikslas (žmonėms gyventi, ūkinei komercinei ar kitai veiklai), kai statinys atitinka saugos ir jame planuojamos (atliekamos) veiklos (technologijos proceso) privalomus reikalavimus, nustatytus normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose“;

40 straipsnio 1 dalis

„Statinių naudotojai privalo:

1) naudoti statinį (jo patalpas) pagal paskirtį.“

23. **Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo**, galiojusio Pareiškėjos 2019 m. lapkričio 11 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„Šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“;

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos:

„1. *Viešasis administravimas* – įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas.

[...]

13. *Tarnybinė pagalba* – viešojo administravimo subjekto veikla teikiant pagalbą kitam viešojo administravimo subjektui šio prašymu“;

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai:

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad **viešojo administravimo subjektų** įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o **veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;**

2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir **objektyvūs**; [...].

[...]

13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...]“;

12 straipsnis. Administraciniam sprendimui priimti reikalingos informacijos gavimas ir tarnybinė pagalba

„4. Viešojo administravimo subjektas motyvuotai gali prašyti kito viešojo administravimo subjekto pateikti dokumentus, informaciją ar nuomonę pagal kompetenciją, kurių reikia administraciniam sprendimui priimti, arba tarnybinės pagalbos“;

14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas:

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. [...]“

24. **Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse**, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nustatyta:

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos). Nagrinėjant prašymus ir skundus, Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindų priimti teisės aktai.

[...]

35. **Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:**

35.1. *į prašymą suteikti administracinę paslaugą* – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

[...]

35.3. *į prašymą priimti administracinį sprendimą* – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. *į kitus prašymus* – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. [...].“

25. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų reikalavimai:

„7. Svarbiausieji Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra:

7.1. užtikrinti aplinkos formavimą pagal darnaus vystymosi principus;

7.2. formuoti valstybės politiką aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ir taršos prevencijos, [...] statybos ir jos priežiūros, [...] aplinkos oro, [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...].“

26. **Nuotekų tvarkymo reglamente**, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236m, nustatyta:

„1. Nuotekų tvarkymo reglamentas (toliau – Reglamentas) nustato pagrindinius aplinkosaugos reikalavimus nuotekų surinkimui, valymui ir išleidimui siekiant apsaugoti aplinką nuo taršos.

2. Šio Reglamento nuostatos taikomos visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, planuojantiems išleisti arba išleidžiantiems nuotekas į gamtinę aplinką arba į kitiems asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas, taip pat institucijoms, išduodančioms sąlygas objektų, susijusių su nuotekų išleidimu, projektavimui, išduodančioms leidimus nuotekų išleidimui, vertinančioms planuojamų išleisti arba išleidžiamų nuotekų poveikį aplinkai ir kitaip reguliuojančioms nuotekų išleidimą.

3. Šis Reglamentas netaikomas atskirai renkamoms ir tvarkomoms paviršinėms nuotekoms, jeigu kitais teisės aktais nenustatyta kitaip.

[...]

5. Reglamente vartojamos šios sąvokos:

[...]

5.3. *buitinės nuotekos* – nuotekos, kurios susidaro namų ūkyje naudojant vandenį (pvz., skalbimo, indų plovimo, maisto gaminimo, prausimosi, tualetų nuotekos ir pan.). [...]

[...]

5.6. *gamtinė aplinka* – aplinkos dalis, apimanti paviršinius ir požeminius vandens telkinius bei gruntą (žemės paviršių ir gelmes);

[...]

5.8. *komunalinės nuotekos* – aglomeracijoje nuotakynų surenkamos mišriosios (buitinės, paviršinės ir (arba) gamybinės nuotekos, infiltracinis vanduo ir pan.) nuotekos; [...].“

27. **Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos apraše**, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-18, nustatyta:

„1. Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus dėl nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių, tokių kaip nuotekų kaupimo rezervuarų, septikų, biologinio nuotekų valymo įrenginių įrengimo, eksploatavimo, kontrolės ir informacijos teikimo.

2. Aprašu privalo vadovautis asmenys, išduodantys statybą leidžiančius dokumentus (toliau – SLD), vykdančios valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę, ir nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius įrengiantys ir (arba) prižiūrintys, eksploatuojantys asmenys.

3. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:

[...]

3.3. *nuotekų kaupimo rezervuaras* – talpykla pavienių objektų ar jų grupių nuotekoms kaupti ir laikyti, kol jos bus transportuojamos galutinai sutvarkyti;

[...]

6. **Turi būti įrengiami tik sandarūs, uždari, gamykliniai nuotekų kaupimo rezervuarai** ir tik tais atvejais, kai nėra galimybės įrengti biologinio nuotekų valymo įrenginio ir kai nėra galimybės šiuos rezervuarus tinkamai eksploatuoti, užtikrinti sukauptų nuotekų transportavimą ir sutvarkymą. Naujai įrengiamų nuotekų kaupimo rezervuarų minimalus tūris turi būti toks, kad sutalpintų per 7 kalendorines dienas objekte susidarančias nuotekas.

[...]

11. Už tinkamą ir aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkantį nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių: rezervuarų, biologinio nuotekų valymo įrenginių ir septikų eksploatavimą atsakingi jų savininkai ir (arba) naudotojai.

[...]

16. **Nuotekos iš nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų dumblas negali patekti į gamtinę aplinką.**

[...]

18. Nuotekų kaupimo rezervuarų savininkai ir (arba) naudotojai privalo periodiškai tikrinti nuotekų kaupimo rezervuaro sandarumą ir, pastebėję, kad nuotekų kaupimo rezervuaro turinys tirštėja ir (arba) nedidėja kaupiamų nuotekų kiekis (proporcingai sunaudotam geriamojo vandens kiekiui), turi patikrinti rezervuaro sandarumą, ir nustatę, kad rezervuaras nesandarus, nedelsdami imtis priemonių jam užsandarinti.

19. Patikrinti, ar nuotekų kaupimo rezervuarai sandarūs ir ar nėra įrengtų vamzdžių, kuriais nuotekos būtų išleidžiamos į gamtinę aplinką, galima apžiūrint ištuštintą talpą, mechanškai tikrinant rezervuaro dugno kietumą, panaudojant dūminę techniką ir kt.

20. Nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių eksploatavimo kontrolę dėl teisės aktuose nustatytų aplinkos apsaugos reikalavimų užtikrinimo vykdo Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.

21. **Nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginiai turi būti eksploatuojami pagal gamintojo pateiktą įrenginių eksploatacijos tvarkos aprašą.**

IV SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS

INFOLEX PASTABA: 2019 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. D1-379 (TAR, 2019, Nr. 2019-11746) nustatyta, kad **IV skyrius įsigalioja 2021 m. gegužės 1 d.**

22. **Informacija apie nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius, jų aptarnavimo ir kontrolės rezultatus teikiama į Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą** (toliau – TIIS).

23. Informaciją į TIIS privalo teikti savivaldybių administracijų direktoriai ar jų įgalioti asmenys, asmenys, vykdančys valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę, geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai, nuotekų transportavimo paslaugas teikiantys asmenys, nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius įrengiantys ir (arba) prižiūrintys asmenys. Informacija į TIIS privalo būti pateikta ne vėliau, kaip per 20 darbo dienų nuo atitinkamo veiksmo (SLD išdavimo, įrenginio sumontavimo, nuotekų tvarkymo viešosios sutarties sudarymo, nuotekų ar dumblo transportavimo paslaugos atlikimo, aptarnavimo, patikrinimo) atlikimo.

24. Savivaldybių administracijų direktoriai ar jų įgalioti asmenys:

24.1. išdavę SLD, kuriais leidžiama be kitų statinių įrengti ir nuotekų valymo (arba) kaupimo įrenginius, teikia informaciją nurodydami asmenį (vardą ir pavardę), kuriam išduotas SLD, numatyto įrenginio vietą (adresas ir (ar) koordinatės), įrenginio tipą (biologinio nuotekų valymo įrenginys, nuotekų kaupimo rezervuaras, septikas, kita), nuotekų išleidimo būdą (į vandens telkinį, infiltruojama į gruntą) ir vietą (išleistuvo koordinatės), nurodo, ar leidimas įrengti nuotekų valymo arba kaupimo įrenginį išduotas su sąlyga prisijungti prie centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos, kai tam bus sudarytos sąlygos;

24.2. atlikę savivaldybės teritorijoje nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių inventorizaciją, teikia informaciją, nurodydami kiekvieno įrenginio savininką/naudotoją (vardas ir pavardė), vietą (adresas ir (ar) koordinatės), įrenginio tipą (biologinio nuotekų valymo įrenginys, nuotekų kaupimo rezervuaras, septikas, kita), gamintoją, nuotekų išleidimo būdą (į vandens telkinį, infiltruojama į gruntą) ir vietą (išleistuvo koordinatės).

25. Asmenys, vykdantys valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę, atlikę individualios ar grupinės nuotekų tvarkymo sistemos patikrinimą:

25.1. teikia informaciją, nurodytą šio Aprašo 24.2 papunktyje (jei šios informacijos apie konkretų įrenginį nėra TIIS);

25.2. teikia informaciją apie atlikto patikrinimo rezultatus:

25.2.1. patikrinę biologinį nuotekų valymo įrenginį ar septiką, nurodo, ar į aplinką arba į nuotekų filtravimo sistemas išleidžiamų nuotekų užterštumas atitinka Nuotekų tvarkymo reglamento arba Nuotekų filtravimo sistemų įrengimo aplinkosaugos taisyklių reikalavimus;

25.2.2. patikrinę bet kurio tipo įrenginį, nurodo, ar įrenginio savininkas/naudotojas turi viešąją sutartį su geriamojo vandens tiekėju ir nuotekų tvarkytoju arba nuotekų transportavimo paslaugas teikiančiu asmeniu dėl nuotekų ir (arba) nuotekų valymo metu susidarančių atliekų (dumblo) transportavimo;

25.2.3. nustatę aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus, nurodo taikytas poveikio priemones ir teikia informaciją apie jų įvykdymą.

26. Geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai, nuotekų transportavimo paslaugas teikiantys asmenys teikia informaciją apie iš konkretaus nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginio pašalintą nuotekų ar dumblo kiekį, šio veiksmo datą ir galutinę nuotekų ar dumblo sutvarkymo vietą.

27. Nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius įrengiantys ir (arba) prižiūrintys asmenys teikia informaciją apie įrengto įrenginio savininką/naudotoją (vardas ir pavardė), vietą (adresas ir (ar) koordinatės), įrenginio tipą (biologinio nuotekų valymo įrenginys, nuotekų kaupimo rezervuaras, septikas, kita), gamintoją, nuotekų išleidimo būdą (į vandens telkinį, infiltruojama į gruntą) ir vietą (išleistuvo koordinatės), nurodo, kada ir kokie veiksmai buvo atlikti su konkrečiu nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginiu, kur ir koks kiekis galutiniam sutvarkymui išvežta nuotekų ar dumblo.

[...]

29. Asmenys, pažeidę šio Aprašo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos Administracinių nusižengimų kodekso 246 straipsnio ir 268 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka.“

28. **Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodikoje**, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471, nustatyta:

„1. Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodika (toliau – Metodika) nustato aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių skaičiavimo metodus. Padarytos žalos atlyginimo dydžiai skaičiuojami aplinką užteršus teisės aktais draudžiamais išmesti į aplinką teršalais ir (ar) draudžiamu būdu ar draudžiamoje vietoje, išskyrus taršą, už kurią pagal Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą turi būti mokamas mokestis.

2. Ši Metodika skirta įvertinti žalą aplinkai (jos komponentams), kuri pasireiškia tolimesnėje ateityje.

[...]

4. Metodika taikoma visiems juridiniams ir fiziniams asmenims, padariusiems žalą aplinkai Lietuvos teritorijoje, teritoriniuose vandenyse bei išskirtinėje šalies ekonominėje zonoje (jūroje).

II. ŠIAME DOKUMENTE VARTOJAMOS SĄVOKOS

5. *Aplinkos komponentas* – tai aplinkos oras, žemės paviršius ir gilesni jos sluoksniai arba vandens telkinys.

6. *Aplinkos komponento savininkas* – fizinis asmuo, juridinis asmuo arba valstybė.

7. *Teršalų išmetimas* – kenksmingų medžiagų arba atliekų, nuotekų, turinčių tokių medžiagų, pateikimas iš objekto, įrenginio, transporto priemonės į aplinką, neatsižvelgiant į priežastis, dėl kurių

tai įvyko.

8. *Pažeidėjas* – juridinis ar fizinis asmuo, padaręs žalą aplinkos komponentams, t. y. išmetęs teršalus neleistinomis sąlygomis arba kitaip padaręs žalą aplinkai. [...].“

29. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 349, reikalavimai:

„2. VTPSI paskirtis – pagal kompetenciją vykdyti teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą.

[...]

10. VTPSI veiklos tikslai:

[...]

10.2. užtikrinti, kad statinių statyba būtų vykdoma teisėtai. [...].“

30. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų reikalavimai:

„6. Svarbiausieji Nacionalinės žemės tarnybos uždaviniai yra:

[...]

6.4. organizuoti ir vykdyti žemės naudojimo valstybinę kontrolę; [...].“

Vietos savivaldos teisės aktai

31. Savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 11 d. sprendimas Nr. T2-131:

„Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 36 punktu, 18 straipsnio 1 dalimi, Savivaldybės taryba nusprendžia:

1. Patvirtinti Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisykles (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Savivaldybės tarybos 2013 m. sausio 31 d. sprendimo Nr. T2-31 „Dėl Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklių patvirtinimo“ 1 punktą.“

Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklės, patvirtintos Savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 11 d. sprendimu Nr. T2-131:

„1. Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklėse (toliau – taisyklės) nustatyti bendrieji ir specialieji tvarkymo ir švaros reikalavimai taikomi visoje savivaldybės teritorijoje ir jų laikytis privalo visos institucijos, įstaigos, įmonės ir gyventojai, taip pat į savivaldybės teritoriją atvykę kiti fiziniai ir juridiniai asmenys (toliau – Asmenys).

2. Asmenys tvarko ir palaiko švarą jiems teisės aktų nustatyta tvarka priskirtose ir priklausančiose teritorijose ar teritorijos dalyje patys arba sudaro atitinkamas sutartis su kitais asmenimis dėl tokių darbų atlikimo.

[...]

15. Daugiabučių ir individualių namų, sodų namų bei garažų (toliau – pastatai) savininkai privalo tvarkyti nuotekas (nuotekų tvarkymas – nuotekų surinkimas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir valymo metu susidariusio dumblo ir kitų atliekų tvarkymas) laikydamiesi šių reikalavimų:

15.1. jeigu pastatų teritorijoje **gyvenamųjų patalpų** savininkams nesudarytos sąlygos jungtis prie centralizuotos nuotekų tvarkymo infrastruktūros ir savininkai nėra įsirengę individualių nuotekų valymo įrenginių, **pastatų savininkai turi būti įsirengę buitinių nuotekų surinkimo rezervuarus, atitinkančius aplinkosauginius reikalavimus;**

15.2. pareikalavus įgaliojamam asmeniui, pateikti dokumentus (su viešuoju vandens tiekėju ar pasirinktu vežėju, turinčiu teisę verstis tokia veikla, sudarytą sutartį dėl nuotekų išvežimo ir/arba nuotekų perdavimo aktus, apmokėjimo už nuotekų išvežimą dokumentus ir kt.), įrodančius, kad nuotekos iš buitinių nuotekų surinkimo rezervuarų yra perduotos nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančiai įmonei. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

32. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi** nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, **nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; **ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]**

[...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas **atsakingo valdymo principas.** Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

Tyrimo išvados

33. Atsižvelgiant į skunde nurodytas ir tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, išvadas tikslinga pateikti išskiriant šiuos klausimus:

33.1. dėl galimo visuomenės teisės į saugią aplinką neužtikrinimo eksploatuojant (eksploatavus) Sklype esančius (už Sklypo ribų buvusius) nuotekų šulinius;

33.2. dėl Sklypo dalyje esančių ūkinių pastatų naudojimo priežiūros nevykdymo;

33.3. dėl VTPSI pareigūnų veiksmų netinkamai išnagrinėjus pranešimą dėl galimai neteisėtų nuotekų šulinių statybų.

Dėl galimo visuomenės teisės į saugią aplinką neužtikrinimo eksploatuojant (eksploatavus) Sklype esančius (už Sklypo ribų buvusius) nuotekų šulinius

34. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

34.1. Pareiškėjos vardu advokatas kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl AAD pareigūnų netinkamų veiksmų sprendžiant klausimus, susijusius su aplinkos apsaugos kontrolės funkcijos įgyvendinimu, nuroydamas, kad infrastruktūros teritorijoje, kur statinių statyba neleidžiama, neatlikus detaliojo plano pakeitimo ir nepakeitus žemės naudojimo paskirties (tik ūkiniai pastatai Sklypo priežiūrai gali būti) buvo planuojama vandentiekio tinklų statyba, kartu nesprendžiant centralizuotų nuotekų tinklų įrengimo klausimo.

34.2. Pareiškėja apie galimą aplinkos teršimą nuotekas šalinant nesandariose, nelegaliose, nesertifikuotose talpose Sklype ir už jo ribų 2019 metais pranešė ir UAB „B“, ir Savivaldybės administracijai bei Savivaldybės administracijos Statybos ir miesto ūkio komitetui (žr. pažymos 5.1 ir 6.1 punktus).

34.3. Už tinkamą ir aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkantį nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių: rezervuarų, biologinio nuotekų valymo įrenginių ir septikų eksploatavimą atsakingi jų savininkai ir (arba) naudotojai (žr. pažymos 27 punktą).

Pagal Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašo (žr. pažymos 27 punktą) reikalavimus, turi būti įrengiami tik sandarūs, uždari, gamykliniai nuotekų kaupimo rezervuarai (6 punktas); nuotekos iš nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų dumblas negali patekti į gamtinę aplinką (16 punktas); nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginiai turi būti eksploatuojami pagal gamintojo pateiktą įrenginių eksploatacijos tvarkos aprašą (22 punktas).

34.4. Savivaldybės administracija Pareiškėjos pateiktą informaciją dėl galimai valstybinėje žemėje nelegaliai įrengtų nuotekų rezervuarų perdavė NŽT Palangos skyriui (žr. pažymos 6.2 punktą), o informaciją dėl galimų aplinkos apsaugos pažeidimų – AAD Valdybai (žr. pažymos

6.3 punktą).

34.5. Tyrimo metu nebuvo gauta informacijos apie Pareiškėjos teiginių dėl Sklypo dalyje esančiuose ūkiniuose statiniuose nelegaliai vykdomos poilsiautojų apgyvendinimo veiklos (žr. pažymos 2.1 punktą) patikrinimą. Statinių naudojimo priežiūros klausimu Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 37–40 punktus).

34.6. NŽT 2019 m. rugpjūčio 21 d. atlikus žemės naudojimo valstybinės kontrolės patikrinimą, buvo nustatyti valstybinėje žemėje už Sklypo vakarinės pusės ribos įrengti V. R. ir J. R. priklausantys nuotekų šuliniai (žr. pažymos 8 punktą). Tačiau 2019 m. rugsėjo 5 d. gavęs prašymą leisti laikinai naudotis šiais nuotekų šuliniais, kol jie bus perkelti, NŽT Palangos skyrius tam neprieštaravo. NŽT Skyriaus specialistai, 2019 m. gruodžio 19 d. atlikę žemės naudojimo valstybinės kontrolės patikrinimą, nustatė, kad nuotekų šuliniai iš valstybinės žemės pašalinti.

34.7. AAD Valdybos Inspekcijos pareigūnų 2019 m. rugsėjo 13 d. atlikto patikrinimo metu nustatė, kad Sklype buitinės nuotekos tvarkomos individualiai, konstatavus pažeidimus, nuotekų šulinių savininkams (naudotojams) buvo duoti privalomi nurodymai, kurie, anot institucijų, buvo įvykdyti (žr. pažymos 6.4 punktą). Tačiau susipažinus su patikrinimo metu fiksuota informacija kilo abejonių dėl galimai netinkamai atliktos aplinkos apsaugos kontrolės funkcijos. AM Pareiškėjos prašymą 2019 m. gruodžio 11 d. persiuntus AAD, atliktas patikrinimas ir konstatuotas pažeidimų nebuvimas (žr. pažymos 7.3 punktą).

34.8. VTPSI tyrimo metu informavo Seimo kontrolierių, kad VTPSI Vakarų departamentas, įvertinęs tai, jog ginčo objektų statybos darbai buvo atlikti iki 2016 metų, ir įvertinęs ginčo objektų statybos metu galiojusį teisinį reglamentavimą, kuris nenumatė prievolės statytojui turėti privalomo statinio statybos projekto ir statybą leidžiančio dokumento nuotekų rezervuarų ir septikų statybai, patikrinimo vietoje nagrinėjamu atveju neatliko. Dėl nuotekų šulinių įrengimo teisėtumo klausimo nagrinėjimo Seimo kontrolierius pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 41–43 punktus).

34.9. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, tenka konstatuoti, kad institucijų patikrinimai buvo epizodiški, kiekvienai iš institucijų atliekant patikrinimus tik jai priskirtu klausimu. Tačiau nagrinėjamu atveju reikalingas kompleksinis požiūris, įvertinant tiek aplinkos apsaugos, tiek žemės naudojimo valstybinės kontrolės, tiek statybos klausimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų užtikrinimą (atliekant faktinių aplinkybių patikrinimus, būtinas institucijų tarnautojų bendradarbiavimas). Išanalizavus tyrimo metu gautą informaciją pagrįstai gali būti keliami šie klausimai:

34.9.1. ar paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostoje, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonoje gali būti įrengiami ir eksploatuojami nuotekų rezervuarai;

34.9.2. ar yra galimas nekilnojamojo turto registre neregistruotų ūkinių statinių eksploatavimas (pagal Civilinio kodekso reikalavimus, nekilnojamieji daiktai, daiktinės teisės turi būti registruojami viešame registre (žr. pažymos 17 punktą)), vandentiekio tinklų į tokius statinius statyba, nuotekų tinklų įrengimas;

34.9.3. ar yra galimas nuotekų rezervuarų eksploatavimas surinkti nuotekoms iš ūkinių statinių;

34.9.4. ar nagrinėjamu atveju Savivaldybės administracijos pareigūnai atliko Pareiškėjų skunde nurodytų ūkinių statinių, esančių Sklypo dalyje, naudojimo priežiūros patikrinimą; jei ne, dėl kokių priežasčių (šiuo klausimu Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 37–40 punktus));

34.9.5. ar nagrinėjamu atveju nebuvo per ne vienerius metus užterštas (teršiamas) gruntas, ar nebuvo padarytas poveikis šalia esančiam vandens telkiniui;

34.9.6. ar nuotekų rezervuarų galimos taršos į aplinką klausimas konstatuotinas tik patikrinimo metu nustatant nuotekų bėgimo faktą, ar nėra galimybės aplinkos taršos faktą nustatyti atliekant grunto tyrimą;

34.9.7. ar žemė Sklype naudojama pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą paskirtį, nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų, ar galimas individualių nuotekų rezervuarų eksploatavimas, kai nekilnojamojo turto registre nėra nurodytas žemės naudojimo būdas (žr. pažymos 4 punktą).

34.10. **Pareiškėjos skunde nurodyti teiginiai dėl aplinkos taršos sietini su teisės į saugią ir sveiką aplinką įgyvendinimo užtikrinimu.** Šalia vandens telkinio esančiame Sklype ir už jo ribų įrengtų nuotekų rezervuarų eksploatavimas gali pažeisti visuomenės teisę ir teisėtus interesus į sveiką, saugią ir švarią aplinką. Nuotekose gausu įvairių mikroorganizmų: bakterijų (*Escherichia coli*, *Salmonella typhimurium*, *Vibrio cholerae*), grybų, virusų. Patekę į geriamąjį vandenį, kai kurie gali sukelti ypač rimtus sveikatos sutrikimus, tokius kaip salmoneliozė, cholera ar vidurių šiltinė. Siekiant nepakenkti vandens ekosistemai ir neužteršti geriamojo gruntinio vandens, būtina užtikrinti teisingą nuotekų tvarkymą: neišleisti, neišpilti nevalytų nuotekų į aplinką, tinkamai prižiūrėti ir eksploatuoti turimą nuotekų valymo įrangą, užtikrinti sukaupimo rezervuarų sandarumą. Nuotekų teršalai skatina vandens telkinių žydėjimą (eutrofikaciją). Be to, šiandieninėse nuotekose yra ir daug buityje naudojamos chemijos – įvairių skalbiklių, dezinfekavimo priemonių, baliklių, kuriuose esantys chloro organiniai junginiai yra agresyvūs aplinkai: per didelis kiekis šių medžiagų paskatina vandens augalų ir dumblių augimą, atsiranda nemalonūs kvapas, užželia, uždumblėja vandens telkiniai ir upių vagos, kritiškai sumažėja deguonies kiekis vandenyje, ima dusti žuvys, į gilesnius vandens sluoksnius nepatenka šviesa.

34.11. Viena iš pagrindinių visuomenės normalaus gyvenimo ir vystymosi sąlygų yra tinkama gyventi, kokybiška ir saugi gamtinė aplinka. Valstybė privalo garantuoti kiekvienam žmogui visų prigimtinių teisių įgyvendinimą, įskaitant ir prigimtinę teisę gyventi saugioje aplinkoje.

Visuomenės teisės į saugią aplinką turinys apima tris pagrindinius elementus: 1) teisę gyventi ir vystytis neužterštoje bei kokybės reikalavimus atitinkančioje aplinkoje; 2) teisę reikalauti iš kompetentingų valstybės institucijų įgyvendinti reikiamas aplinkosaugos priemones; 3) teisę į administracinę arba teisminę pažeistos teisės ar teisėto intereso gynimą.

Teisine prasme aplinka pripažįstama kokybiška ir saugi tuomet, kai gamtos išteklių naudojimas ir teršalų išleidimas į aplinką bei jų koncentracija aplinkoje neviršija tarptautinėse sutartyse, Europos Sąjungos ir Lietuvos teisės aktuose nustatytų normatyvų, standartų ir kitų aplinkosaugos teisės aktų reikalavimų. Tai ir yra pagrindiniai teisiniai aplinkos kokybės ir saugumo vertinimo kriterijai.

Tarptautinio ekonominių, socialių ir kultūrinių teisių pakte nustatyta, kad valstybės narės pripažįsta kiekvieno žmogaus teisę turėti kuo geriausią fizinę ir psichinę sveikatą ir turi imtis priemonių užtikrinti, kad visais aspektais gerėtų aplinkos ir gamybos higiena (žr. pažymos 14 punktą).

Nors AAD Valdyba tvirtino, kad nuotekų bėgimo į aplinką faktas nenustatytas, **patikrinimo metu nustatčius nuotekų rezervuarų nesandarumo faktą pagrįstai gali būti keliamas klausimas dėl grunto užteršimo per šių nuotekų šulinių eksploatavimo metus galimybes.** Tačiau tyrimo metu nebuvo gauta informacijos apie nurodytos teritorijos, kurioje yra įrengti nuotekų šuliniai, grunto tyrimą.

34.12. Nekilnojamojo turto registro duomenimis, Sklype registruotos specialiosios žemės naudojimo sąlygos: paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos (žr. pažymos 4 punktą).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad **specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nustatymas nėra savitiksliis dalykas. Būtent šių reikalavimų nustatymas sietinas su asmenų teisės į sveiką aplinką užtikrinimu, nes yra lyg garantas, saugantis nuo galimos aplinkos taršos.**

Nuotekų tvarkymas individualiuose nuotekų įrenginiuose daro poveikį požeminiams vandenims. Tai pripažino Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Lietuvoje nebuvo sukurtas individualių nuotekų tvarkymo sistemų registras, todėl, kaip gyventojai individualiai tvarko nuotekas, įvertinama tik per patikrinimus, kurie atliekami gavus nusiskundimų dėl netinkamo nuotekų tvarkymo arba prevencinių akcijų metu.

34.13. Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašo 21 punkte (žr. pažymos 27 punktą) nustatytas reikalavimas nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius eksploatuoti **pagal gamintojo pateiktą** įrenginių eksploatacijos tvarkos aprašą.

34.14. **Pagal nuo 2021 m. gegužės 1 d. įsigaliosiančius reikalavimus, informacija apie nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius, jų aptarnavimo ir kontrolės rezultatus privalės**

būti teikiama į Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą (TIIS). Tai nustatyta Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašo, kuriuo privalo vadovautis ir valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdančias asmenys, ir nuotekų kaupimo įrenginius eksploatuojantys asmenys, 22 punkte (žr. pažymos 27 punktą). Tačiau kyla klausimas, kaip turės būti sprendžiamas klausimas dėl iki nustatytų reikalavimų įrengtų nuotekų rezervuarų apskaitos, nurodytų reikalavimų taikymo.

35. Apibendrinant tyrimo metu gautą informaciją, darytina išvada: nėra pagrindo teigti, kad visuomenės teisė į saugią ir sveiką aplinką nagrinėjamu atveju yra užtikrinta, todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.**

36. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga institucijoms rekomenduoti:**

36.1. **Lietuvos Respublikos Vyriausybei** – atkreipti dėmesį į tai, kad iki šiol neįvykdyti Europos Bendrijų Tarybos 1991 m. gegužės 21 d. direktyvos dėl miesto nuotekų valymo (žr. pažymos 12 ir 15 punktus) reikalavimai, į dėl to Lietuvai gresiančias baudas; užtikrinti efektyvią šios direktyvos reikalavimų įgyvendinimo kontrolę, laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje nustatyto atsakingo valdymo principo (žr. pažymos 16 ir 32 punktus);

36.2. **Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai** – pateikti išvadas:

36.2.1. ar Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašo 22 punkto reikalavimas – nuo 2021 m. gegužės 1 d. informaciją apie nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius, jų aptarnavimo ir kontrolės rezultatus teikti į Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą (žr. pažymos 27 punktą) – taikytinas naudojant seniai įrengtus negamyklinius individualius nuotekų rezervuarus; ar individualius negamyklinius nuotekų rezervuarus turintys asmenys privalės teikti nurodytą informaciją; ar pagal teisinį reglamentavimą galės būti eksploatuojami negamykliniai individualūs nuotekų įrenginiai;

36.2.2. ar visi statiniai, esantys Sklype, privalo būti registruoti nekilnojamojo turto registre; kieno iniciatyva ir kokia tvarka turi būti sprendžiamas šis klausimas;

36.3. **Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos** – inicijuoti ir atlikti patikrinimą (vasaros sezono metu), siekiant nustatyti:

36.3.1. ar Sklype (unikalus Nr. <...>), <...>, Palangoje, esantys nuotekų šuliniai yra eksploatuojami nepažeidžiant aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

36.3.2. ar dėl Pareiškėjos skunde nurodytų Sklypo dalyje esančių ir už Sklypo ribų buvusių nuotekų šulinių eksploatavimo nėra (nebuvo) teršiamas (užterštas) gruntas.

36.4. **Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos** – inicijuoti ir atlikti patikrinimą, siekiant nustatyti, ar žemė Sklype naudojama pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą paskirtį, nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų, ar galimas individualių nuotekų rezervuarų eksploatavimas, kai nekilnojamojo turto registre nėra nurodytas žemės naudojimo būdas.

Dėl Sklypo dalyje esančių ūkinių pastatų naudojimo priežiūros nevykdymo

37. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

37.1. Pareiškėja, reikšdama nesutikimą su rengiamo Projekto sąlygomis, ir UAB „B“, ir Savivaldybės administracijai raštu pranešė apie galimus aplinkosauginius, žemės naudojimo pažeidimus, nurodydama, kad Sklypo dalyje esančiuose statiniuose vykdoma komercinė žmonių apgyvendinimo veikla, nors šioje Sklypo dalyje gali būti tik ūkiniai pastatai Sklypo priežiūrai (žr. pažymos 5.1 ir 6.1 punktus), t. y. pastatai naudojami ne pagal paskirtį.

37.2. Savivaldybės administracija Pareiškėjos 2019 m. liepos 9 d. kreipimesi (žr. pažymos 6.1 punktą) pateiktą informaciją dėl galimai valstybinėje žemėje nelegaliai įrengtų nuotekų rezervuarų 2019 m. liepos 16 d. perdavė NŽT Palangos skyriui (žr. pažymos 6.2 punktą), o

informaciją dėl galimų aplinkos apsaugos pažeidimų 2019 m. rugpjūčio 27 d. – AAD Valdybai (žr. pažymos 6.3 punktą).

37.3. Vadovaujantis Statybos įstatymo reikalavimais, statinių naudotojai privalo statinį (jo patalpas) naudoti pagal paskirtį (žr. pažymos 22 punktą). Statinio paskirtis suprantama kaip statinio viešajame registre nurodytas statinio naudojimo tikslas (žmonėms gyventi, ūkinei komercinei veiklai ar kitai veiklai), kai statinys atitinka saugos ir jame planuojamos (atliekamos) veiklos (technologijos proceso) privalomus reikalavimus, nustatytus normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose.

37.4. Nagrinėjamu atveju tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie Pareiškėjos skunde nurodytų Sklypo dalyje esančių statinių registraciją nekilnojamojo turto registre (žr. pažymos 4 punktą).

37.5. Pareiškėjos skunde nurodytų Sklypo dalyje esančių statinių statybos teisėtumo klausimas buvo nagrinėjamas teismo tvarka (žr. pažymos 11 punktą). Konstatuota, kad išvardinti statiniai yra **I grupės nesudėtingi statiniai, kurių paskirtis pagalbinė (ūkiniai pastatai)**.

37.6. Statinių naudojimo priežiūros funkcija yra priskirta savivaldybėms (žr. pažymos 21 punktą).

37.7. Pareiškėjos 2019 m. liepos 9 d. kreipimasis (žr. pažymos 6.1 punktą) vertintinas kaip skundas dėl Sklypo dalyje esančių statinių, kurie gali būti naudojami tik kaip ūkiniai statiniai, naudojimo vasaros sezono metu ne pagal paskirtį – poilsiautojų apgyvendinimui.

37.8. Viešojoje teisėje, kuriai, be kita ko, priskirtini statybą, statinių klasifikavimą ir jų naudojimą reglamentuojantys teisės aktai, vyrauja imperatyvinio teisinio reguliavimo metodas (visa, ko nenumato teisės normos, draudžiama). Pažymėtina, jog veiklos statinyje vykdymo galimybes apibrėžia statinio paskirtis (žr. pažymos 22 punktą).

37.9. Pagal teisinį reglamentavimą, **kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus. Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją** (žr. pažymos 24 punktą).

37.10. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjekto veikla, yra veiklos ir institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus (žr. pažymos 23 punktą).

37.11. Pažymėtina, kad 2013 m. rugpjūčio 28 d. Palangos miesto apylinkės teismas buvo konstatavęs, kad ieškovė (Palangos miesto savivaldybės administracija) neįrodė, jog statiniai naudojami poilsio arba gyvenamosioms reikmėms (žr. pažymos 11 punktą).

37.12. Nors Savivaldybės atsakingos už statinių naudojimo priežiūrą (žr. pažymos 21 punktą), **tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių Pareiškėjos skunde nurodytų Sklypo dalyje esančių ūkinių pastatų, institucijų raštuose vadinamų ir vasarnamiais, ir poilsio nameliais** (žr. pažymos 9 ir 11 punktus), **naudojimo pagal paskirtį patikrinimo atlikimą**.

38. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 32 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 16 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

39. **Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog, Palangos miesto savivaldybės administracijoje gavus Pareiškėjos 2019 m. liepos 9 d. kreipimąsi** (žr. pažymos 6.1 punktą), **dalį klausimų persiuntus nagrinėti kitoms institucijoms** (žr. pažymos 6.2 ir 6.3 punktus), **tačiau nesprendus statinių naudojimo priežiūros klausimo** (žr. pažymos 21 ir 37.12 punktus), **buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų** (žr. pažymos 37 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai** (žr. pažymos 16, 23 ir 32 punktus), **Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 23 punktą), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta**.

40. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga Palangos miesto savivaldybės administracijai rekomenduoti:**

40.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo (žr. pažymos 39 punktą) pašalinimą, vasaros sezono metu atliekant Pareiškėjos skunde nurodytų Sklypo dalyje esančių ūkinių statinių naudojimo priežiūros patikrinimą bei raštu pateikiant teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Pareiškėjos 2019 m. liepos 9 d. kreipimąsi (žr. pažymos 6.1 punktą);

40.2. užtikrinti, kad Palangos miesto savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimų į prašymą (skundą) pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą, atsižvelgiant į prašymo (skundo) turinį (žr. pažymos 23–24 punktus).

Dėl VTPSI pareigūnų veiksmų netinkamai išnagrinėjus pranešimą dėl galimai neteisėtų statybų

41. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

41.1. Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl nepagrįsto pareigūnų atsisakymo vertinti nuotekų šulinių Sklype įrengimo teisėtumą.

41.2. Statybų valstybinės priežiūros funkcija yra VTPSI kompetencija (žr. pažymos 29 punktą).

41.3. VTPSI Vakarų departamente gavus Advokato 2020 m. sausio 13 d. prašymą imtis veiksmų dėl galimai neteisėtai Sklype ir už jo ribų įrengtų nuotekų kaupimo rezervuarų, buvo konstatuota, kad nebuvo pagrindo imtis veiksmų, numatytų Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme. Sprendimas argumentuotas tuo, kad, pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ (redakcija, galiojusi nuo 2010 m. rugsėjo 27 d. iki 2017 m. sausio 1 d.) 2 lentelės nuostatas, septikai ir nuotekų kaupimo rezervuarai nebuvo nesudėtingųjų inžinerinių statinių sąraše, todėl šių objektų įrengimui nebuvo taikomos Statybos įstatymo nuostatos; tik nuo 2018 m. sausio 1 d., įsigaliojus statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ pakeitimams, minėto reglamento 3 lentelės 3.14 punkte buvo reglamentuota tai, jog nuotekų kaupimo rezervuarai, kurių našumas ne didesnis kaip 5 m³/per parą, priskirtini II grupės nesudėtingiesiems statiniams. Vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ 3 priedo 1.5 punktu, statant II grupės nesudėtingųjų statinių kategorijai priskirtą nuotekų kaupimo rezervuarą statybą leidžiantis dokumentas privalomas tik nuo 2018 m. sausio 1 d.

VTPSI konstatavo, kad nagrinėjamu atveju skunde nurodytiems nuotekų kaupimo rezervuarų Sklype įrengimo darbams, atliktiems iki 2016 metų, vadovaujantis STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 6 priedo nuostatomis, galiojusioms atliekant nuotekų rezervuarų ir septikų įrengimo darbus <...> sklype, Palangoje, statinio projektas ir statybą leidžiantis dokumentas buvo neprivalomi.

41.4. VTPSI tyrimo metu informavo Seimo kontrolierių, kad VTPSI Vakarų departamentas, įvertinęs tai, jog ginčo objektų statybos darbai buvo atlikti iki 2016 metų ir įvertinęs ginčo objektų statybos metu galiojusį teisinį reglamentavimą, kuris nenumatė prievolės statytojui turėti privalomo statinio statybos projekto ir statybą leidžiančio dokumento nuotekų rezervuarų ir septikų statybai, patikrinimo vietoje nagrinėjamu atveju neatliko.

VTPSI tyrimo metu Seimo kontrolierių informavo, kad VTPSI Vakarų departamentas neturėjo pagrindo imtis veiksmų, numatytų Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 11 ar 14 straipsnyje, *gavus iš AAD informaciją*, jog nuotekų šuliniai įrengti iki 2016 metų (žr. pažymos 10 punktą).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, AAD tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktais duomenimis, *AAD Valdybos pareigūnai, atliekantys tyrimą, nenustatinėjo nuotekų tvarkymo įrenginių įrengimo datos*, nurodydami, jog individualių nuotekų tvarkymo įrenginių statybos kontrolės vykdymas priskirtas VTPSI kompetencijai (žr. pažymos 9 punktą).

41.5. **Viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo paisyti objektyvumo principo** (žr. pažymos 23 punktą), **reiškianči9, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs, t. y. pagrįsti faktiniais duomenimis.**

42. **Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad VTPSI nenurodė objektyvių duomenų, kuriais remiantis buvo priimtas sprendimas dėl Pareiškėjos skunde nurodytų Sklype ir už jo ribų esančių nuotekų šulinių statybos teisėtumo vertinimo, jų statybos patikrinimo neatlikimo.** Iš tyrimo metu gautų duomenų neaišku, koku pagrindu nagrinėjamu atveju Sklype įrengtų nuotekų šulinių statybos teisėtumo vertinimui buvo remtasi teisės aktų nuostatomis, galiojusiomis iki 2016 metų įrengtiems nuotekų šuliniais. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.**

43. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos rekomenduoti:**

43.1. apsvarstyti galimybę kartotinai peržiūrėti klausimą dėl Pareiškėjos skunde nurodytų Sklype (unikalus Nr. <...>), <...>, Palangoje, esančių nuotekų šulinių įrengimo teisėtumo, užtikrinant objektyvumo principo įgyvendinimą, įvertinant pažymoje nurodytas aplinkybes dėl jų buvimo paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostoje, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonoje šalia vandens telkinio (žr. pažymos 4 ir 41 punktus);

43.2. užtikrinti, kad, VTPSI rengiant atsakymus į asmenų kreipimusis, būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatyme nustatyto objektyvumo principo (žr. pažymos 23 punktą).

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

44. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

X skundo dalį dėl galimo visuomenės teisės į saugią aplinką neužtikrinimo, eksploatuojant (eksploatavus) Sklype esančius (už Sklypo ribų buvusius) nuotekų šulinius, pažymoje nurodytu aspektu pripažinti pagrįsta.

45. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:**

X skundo dalį dėl Sklypo dalyje esančių ūkinių pastatų naudojimo priežiūros nevykdymo pripažinti pagrįsta.

46. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:**

X skundo dalį dėl VTPSI pareigūnų veiksmų, netinkamai išnagrinėjus pranešimą dėl galimai neteisėtų statybų, pažymoje nurodytu aspektu pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

47. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 ir 14 punktais, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai rekomenduoja:**

47.1. **Lietuvos Respublikos Vyriausybei** – atkreipti dėmesį į tai, kad iki šiol neįvykdyti

Europos Bendrijų Tarybos 1991 m. gegužės 21 d. direktyvos dėl miesto nuotekų valymo (žr. pažymos 12 ir 15 punktus) reikalavimai, į dėl to Lietuvai gresiančias baudas; užtikrinti efektyvią šios direktyvos reikalavimų įgyvendinimo kontrolę, laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje nustatyto atsakingo valdymo principo (žr. pažymos 16 ir 32 punktus);

47.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai – pateikti išvadas:

47.2.1. ar Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos aprašo 22 punkto reikalavimas – nuo 2021 m. gegužės 1 d. informaciją apie nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginius, jų aptarnavimo ir kontrolės rezultatus teikti į Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą (žr. pažymos 27 punktą) – taikytinas ir eksploatuojant seniai įrengtus negamyklinius individualius nuotekų rezervuarus; ar individualius negamyklinius nuotekų rezervuarus turintys asmenys privalės teikti nurodytą informaciją; ar pagal teisinį reglamentavimą galės būti eksploatuojami negamykliniai individualūs nuotekų rezervuarai;

47.2.2. pateikti išvadą, ar visi statiniai, esantys Sklype, privalo būti registruoti nekilnojamojo turto registre; kieno iniciatyva ir kokia tvarka turi būti sprendžiamas šis klausimas;

47.3. Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos – inicijuoti ir atlikti patikrinimus (vasaros sezono metu), siekiant nustatyti:

47.3.1. ar Sklype (unikalus Nr. <...>), <...>, Palangoje, esantys nuotekų šuliniai yra eksploatuojami nepažeidžiant aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

47.3.2. ar dėl Pareiškėjos skunde nurodytų Sklypo dalyje esančių ir už Sklypo ribų buvusių nuotekų šulinių eksploatavimo nėra (nebuvo) teršiamas (užterštas) gruntas;

47.4. Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos:

47.4.1. apsvarstyti galimybę pakartotinai peržiūrėti klausimą dėl Pareiškėjos skunde nurodytų Sklype (unikalus Nr. <...>), <...>, Palangoje, esančių nuotekų šulinių įrengimo teisėtumo, užtikrinant objektyvumo principo įgyvendinimą, įvertinant pažymoje nurodytas aplinkybes dėl jų buvimo paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostoje, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonoje šalia vandens telkinio (žr. pažymos 4 ir 41 punktus);

47.4.2. užtikrinti, kad, VTPSI rengiant atsakymus į asmenų kreipimusis, būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatyme nustatyto objektyvumo principo (žr. pažymos 23 punktą);

47.5. Palangos miesto savivaldybės administracijai:

47.5.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo (žr. pažymos 39 punktą) pašalinimą, vasaros sezono metu atliekant Pareiškėjos skunde nurodytą Sklypo dalyje esančių ūkinių statinių naudojimo priežiūros patikrinimą bei raštu pateikiant teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Pareiškėjos 2019 m. liepos 9 d. kreipimąsi (žr. pažymos 6.1 punktą);

47.5.2. užtikrinti, kad Palangos miesto savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimų į prašymą (skundą) pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą, atsižvelgiant į prašymo (skundo) turinį (žr. pažymos 23–24 punktus).

47.6. Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos – inicijuoti ir atlikti patikrinimą, siekiant nustatyti, ar žemė Sklype naudojama pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą paskirtį, nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų, ar galimas individualių nuotekų įrenginių eksploatavimas, kai nekilnojamojo turto registre nėra nurodytas žemės naudojimo būdas (žr. pažymos 4 punktą).

Atkreiptinas institucijų dėmesys į tai, kad, atliekant patikrinimus, teisės aktų nustatyta tvarka būtų užtikrinamas Viešojo administravimo įstatyme (žr. pažymos 23 punktą) nustatyto tarnybinės pagalbos principo įgyvendinimas.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė